

Katekizam je temelj nauka, prakse i teologije Reformiranih Crkava. Napisan je 1562. godine na inicijativu Frederika III. **Autori su Zaharias Ursinus (1534. – 1583.) i Caspar Olevianus (1536. – 1584.). Odlukom Sinode Reformirane crkve u Heidelbergu (zato se još naziva i *Heidelberški katekizam*) dobio je potvrdu početkom 1563.** Kasnije je podijeljen na 52 cjeline, kako bi se na svaki Dan Gospodnji, tj. nedjelju, u godini studirala jedna cjelina.

Pitanja su, uglavnom, postavljena u osobnom obliku, a odgovori u prvom licu jednine, čime se naglašava prisnost i osobno vjerovanje, što je i nakana katekizma.

Katekizam je preveden na različite svjetske jezike, a do sada je tiskan u milijunskim izdanjima. Utjecao je na religijsku edukaciju mnogih reformiranih i prezbiterijanskih kršćana na područjima današnje Švicarske, Njemačke, Nizozemske, Mađarske, Ujedinjenog Kraljevstva, Francuske, Rumunjske, Češke, Slovačke, Austrije, Kanade, Sjedinjenih Američkih Država, Južne Afrike, Australije, Novog Zelanda, Južne Koreje i ostalim dijelovima Europe i svijeta.

Katekizam je dao poticaj za koegzistenciju i kohabitaciju evangeličkih i reformiranih kršćana u kontinentalnoj Europi te je popraćen navodima iz *Svetog pisma* koji potkrepljuju i potvrđuju njegov nauk.

STRUKTURA KATEKIZMA:

- 52 nedjelje: Dan Gospodnji (cjeline)
- 129 pitanja i odgovora
- Područja koja obrađuje:
 - i. Utjeha i nada za život
 - ii. Ljudska grješnost
 - iii. Božja milost
 - iv. Spasenje i vječni život
 - v. Otkupljenje
 - vi. Posrednik između Boga i ljudi
 - vii. Apostolsko vjerovanje
 - viii. O Trojednom Bogu: Bogu Ocu, Bogu Sinu i Bogu Svetom Duhu
 - ix. Sakramenti: Krštenje i Večera Gospodnja
 - x. Zahvalnost za vječno spasenje
 - xi. Kraljevstvo Božje
 - xii. Pokajanje i obraćenje
 - xiii. Deset Božjih zapovijedi
 - xiv. O molitvi – Oče naš
- Dijelovi katekizma
 - i. Ljudska bijeda
 - ii. Izbavljenje
 - iii. Zahvalnost

1. DAN GOSPODNJI

1. KOJA TI JE JEDINA UTJEHA U ŽIVOTU I SMRTI?

Da ne pripadam sebi 1, već tijelom i dušom, u životu i smrti 2 svojem vjernom Spasitelju Isusu Kristu 3 koji je krvlju u cijelosti platio za sve moje grijeha 4 i oslobodio me od vlasti zloga 5. On me čuva tako 6 da ni vlas s moje glave ne može pasti bez volje moga Oca nebeskoga 7; naprotiv, sve se mora uklopiti u njegov cilj koji vodi mome spasenju 8. Obzirom da pripadam Njemu, Kristu, svojim Duhom Svetim on mi daje sigurnost života vječnog 9, te me čini cijelim srcem voljnim i spremnim da od sada i nadalje za Njega živim 10.

1. 1. Korinćanima 6,19–20
2. Rimljanima 14, 7–9
3. 1. Korinćanima 3, 23 ; Titu 2, 14
4. 1. Petrova 1, 18–19 ; 1. Ivanova 1, 7–9; 1. Ivanova 2,2
5. Ivan 8, 34–36 ; Hebrejima 2, 14–15 ; 1. Ivanova 3,1–11
6. Ivan 6, 39–40; 10, 27–30 ; 2. Solunjanima 3,3; 2. Petrova 1,5
7. Matej 10, 29–30 ; Luka 21,16–18
8. Rimljanima 8, 28
9. Rim 8, 15–16; 2. Kor 1, 21–22 ; 2. Kor 5,5 ; Efežanima 1,13–14
10. Rimljanima 8, 1–17.

2. ŠTO TREBAŠ ZNATI KAKO BI ŽIVIO I UMRO U BLAŽENSTVU OVE UTJEHE?

Tri istine:

1. Koliko su veliki moji grijesi i bijeda 1
 2. Kako sam oslobođen od svih grijeha i bijede 2
 3. Kakovu zahvalnost dugujem Bogu za ovo izbavljenje 3.
1. Rimljanima 3, 9–10 ; 1. Ivanova 1,10
 2. Ivan 17,3 ; Djela apostolska 4, 12; 10, 43
 3. Matej 5,16 ; Rimljanima 6,13 ; Efežanima 5, 8–10 ; 2. Timoteju 2, 15; 2. Petrova 2,9–10.

I. DIO–LJUDSKA BIJEDA

2. DAN GOSPODNJI

3. KAKO SPOZNAJEŠ SVOJU BIJEDU?

Iz Zakona Božjeg: Rimljanima 3,19. 7, 7–25.

4. ŠTO BOŽJI ZAKON ZAHTIJEVA OD NAS?

Krist nas u Mateju 22,37–40 sažeto uči:

»Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, i svom dušom svojom, i svim umom svojim. 1.

To je najveća i prva zapovijed. Druga je ovoj slična: Ljubi svoga bližnjega kao sebe samoga 2.

O tim dvjema zapovijedima visi sav Zakon i Proroci.«

1. Ponovljeni zakon 6, 5
2. Levitski zakonik 19, 18.

5. MOŽEŠ LI SVE TO SAVRŠENO ODRŽAVATI?

Ne 1, jer sam po naravi sklon mrziti Boga i bližnjega svoga 2.

1. Rimljanima 3, 9–20 ; 1. Ivanova 1, 8–10
2. Postanak 6, 5 ; Jeremija 17, 9 ; Rimljanima 7, 23–24; 8, 7 ; Efežanima 2, 1–3 ; Tit 3,3.

3. DAN GOSPODNJI

6. ZAR JE BOG STVORIO LJUDE TAKO SLABE I IZOPAČENE?

Ne. Bog ih je stvorio kao dobre 1 i po svojoj slici 2 u istinskoj pravednosti i svetosti 3, kako bi mogli istinski poznavati Boga svoga Stvoritelja 4, voljeti Ga svim srcem i živjeti s Njime u vječnom blaženstvu, hvaleći i slaveći Ga 5.

1. Postanak 1, 31
2. Postanak 1, 26–27
3. Efežanima 4, 24
4. Kološanima 3, 10
5. Psalam 8.

7. OTKUDA ONDA DOLAZI GRJEŠNA LJUDSKA PRIRODA?

Od pada i neposlušnosti praroditelja, Adama i Eve, u Vrtu edenskom 1; čime je naš ljudski život toliko zatrovan 2 da smo svi začeti i rođeni kao grješnici 3.

1. Postanak 3
2. Rimljanima 5, 12; 18–19
3. Psalam 51, 7.

8. ZAR SMO TOLIKO ISKVARENI DA UOPĆE NE MOŽEMO ČINITI DOBRO I SKLONI SMO SVEMU ZLU?

Da 1, osim ako se iznova ne rodimo od Duha Božjeg 2.

1. Postanak 6, 5; 8, 21 ; Job 14, 4 ; Izaija 53, 6
2. Ivan 3, 3–5.

4. DAN GOSPODNJI

9. ZAR BOG NIJE NEPRAVEDAN PREMA NAMA ZAHTIJEVAJUĆI U SVOJEM ZAKONU ONO ŠTO NE MOŽEMO ODRŽATI?

Ne, jer Bog je stvorio ljude takvim da ga mogu održati 1. Oni, međutim, iskušani od đavla 2, u nerazboritoj neposlušnosti 3, lišili su sebe i svoje potomke tih darova 4.

1. Postanak 1, 31 ; Efežanima 4, 24
2. Postanak 3, 13 ; Ivan 8, 44
3. Postanak 3, 6
4. Rimljanima 5, 12; 5, 18–19.

10. HOĆE LI BOG OSTAVITI TAKVU NEPOSLUŠNOST I OTPADNIŠTVO NEKAŽNJENIM?

Sigurno ne. Jer se gnjev Božji otkriva s neba protiv naše urođene grješnosti i počinjenih grijeha. Kaznit će ih prema svom pravednom sudu u vremenu i vječnosti 1, kao što je obznanio: »Proklet bio koji ne bude držao riječi ovoga Zakona i vršio ih! « 2.

1. Izlazak 34, 7 ; Psalam 5, 4–6 ; Rimljanima 1, 18 ; Efežanima 5, 6 ; Hebrejima 9, 27
2. Ponovljeni zakon 27, 26 ; Galaćanima 3, 10.

11. ALI NIJE LI BOG MILOSTIV?

Bog je milostiv 1, ali i pravedan 2. Njegova pravda zahtijeva da grijeh, počinjen protiv vrhovnog veličanstva Boga, bude kažnjen najvećom, vječnom kaznom tijela i duše 3.

1. Izlazak 34, 6–7 ; Psalam 103, 8–9
2. Izlazak 34, 7 ; Ponovljeni zakon 7, 9–11 ; Psalam 5, 4–6 ; Hebrejima 10, 30–31
3. Matej 25, 35–46.

II. DIO – IZBAVLJENJE

5. DAN GOSPODNJI

12. BUDUĆI PREMA BOŽJEM PRAVEDNOM SUDU ZASLUŽUJEMO OVOVREMENSKU I VJEČNU KAZNU, KAKO ONDA MOŽEMO IZBJEĆI OVOJ KAZNI I BITI IZMIRENI S BOGOM?

Božja pravda zahtijeva zadovoljštinu, zato, ili mi, ili netko drugi za nas mora dati potpunu zadovoljštinu 1. Stoga zahtjevi njegove pravde moraju u cijelosti biti plaćeni, ili s nama, ili s nekim drugim 2.

1. Izlazak 23, 7 ; Rimljanima 2, 1–11
2. Izaija 53, 10–12 ; Rimljanima 8, 3–4.

13. MOŽEMO LI MI PLATITI TAJ DUG? MOŽEMO LI MI DATI TU ZADOVOLJŠTINU?

Sigurno ne. Zapravo, mi danomice umnožavamo naš grijeh 1.

1. Matej 6, 12 ; Rimljanima 2, 4–5.

14. MOŽE LI NEKO DRUGO STVORENJE DATI ZADOVOLJŠTINU ZA NAS?

Ne. Prije svega, Bog neće kazniti neko drugo stvorenje za ljudsku krivnju 1. Štoviše, niti jedno stvorenje ne može nositi težinu vječne Božje srdžbe protiv grijeha, niti osloboditi druge od toga 2.

1. Ezekiel 18, 4; 18, 20 ; Hebrejima 2, 14–18
2. Psalam 49, 8–9; 130, 3.

15. ONDA KAKVOG POSREDNIKA I OTKUPITELJA TREBAMO?

Takvoga koji je pravi 1 i pravedan čovjek 2, ali ipak moćniji od svih stvorenja, to odnosno koji je ujedno istinski Bog 3.

1. Rimljanima 1, 3 ; 1. Korinćanima 15, 21 ; Hebrejima 2, 17
2. Izaija 53, 9 ; 2. Korinćanima 5, 21 ; Hebrejima 7, 26
3. Izaija 7, 14; 9, 6 ; Jeremija 23, 6 ; Ivan 1, 1.

6. DAN GOSPODNJI

16. ZAŠTO MORA BITI ISTINSKI I PRAVEDAN ČOVJEK?

Božja pravda zahtijeva da ljudska priroda, koja je sagriješila, plati za grijeh 1. Ali tko je grješnik ne može platiti za druge 2.

1. Rimljanima 5, 12; 5, 15 ; 1. Korinćanima 15, 21 ; Hebrejima 2, 14–16
2. Hebrejima 7, 26–27 ; 1. Petrova 3, 18.

17. ZAŠTO MORA UJEDNO BITI I PRAVI BOG?

Zato da bi s božanskom moći u svojoj ljudskosti mogao nositi težinu Božje srdžbe te steći i vratiti nam pravednost i život 1.

1. Izaija 53 ; Ivan 3, 16 ; 2. Korinćanima 5, 21.

18. TKO JE Taj POSREDNIK KOJI JE U ISTO VRIJEME PRAVI BOG TE PRAVI I SAVRŠENO PRAVEDAN ČOVJEK?

Naš Gospodin Isus Krist 1 koji nam je bio dan da nas u potpunosti oslobodi i učini pravednima pred Bogom 2.

1. Matej 1, 21–23 ; Luka 2, 11 ; 1. Timoteju 2, 5
2. Korinćanima 1, 30.

19. ODAKLE TO SPOZNAJEŠ?

Iz evanđelja kojega je sam Bog u početku objavio već u Vrtu edenskom 1, a kasnije je navijestio po svetim patrijarsima 2 i prorocima 3, te oslikao u žrtvama i ostalim obredima Zakona 4 da bi ga konačno ispunio kroz svojeg vlastitog, ljubljenog Sina 5.

1. Postanak 3, 15
2. Postanak 22, 18; 49, 10
3. Iza 53 ; Jeremija 23, 5–6 ; Mihej 7, 18–20 ; Djela apostolska 10, 43 ; Hebrejima 1, 1–2
4. Levitski zakonik 1–7 ; Ivan 5, 46 ; Hebrejima 10, 1–10
5. Rimljanima 10, 4 ; Galaćanima 4, 4–5 ; Kološanima 2, 17.

7. DAN GOSPODNJI

20. JESU LI SVI SPAŠENI KROZ KRISTA KAO ŠTO SU SVI BILI IZGUBLJENI KROZ ADAMA?

Ne. Samo oni koji su pravom vjerom ucijepljeni u Krista i prihvaćaju sva njegova dobročinstva 1.

1. Matej 7, 14 ; Ivan 3, 16; 18, 36 ; Rimljanima 11, 16–21.

21. ŠTO JE PRAVA VJERA?

Prava vjera nije samo određeno znanje kojim prihvaćamo za istinu sve što Bog objavljuje u svojoj Riječi 1 već, također, duboko srčano pouzdanje 2 što ga u meni stvara Duh Sveti 3 kroz evanđelje 4, da ne samo drugima nego i meni 5, Bog daje oprost grijeha, vječnu pravednost i spasenje iz same milosti jedino poradi Kristovoga 6 spasonosnog djela 7.

1. Ivan 17, 3; 17, 17 ; Hebrejima 11, 1–3 ; Jakovljeva 2, 19
2. Rimljanima 4, 18–21; 5, 1 ; 10, 10 ; Hebrejima 4, 14–16
3. Matej 16, 15–17 ; Ivan 3, 5 ; Djela apostolska 16, 14
4. Rimljanima 1, 16; 10, 17 ; 1. Korinćanima 1, 21
5. Galaćanima 2, 20
6. Rimljanima 3, 21–26 ; Galaćanima 2, 16 ; Efežanima 2, 8–10
7. Rimljanima 1, 17 ; Hebrejima 10, 10.

22. ŠTO TREBA KRŠĆANIN VJEROVATI?

Sve što nam Bog obećaje u Evanđelju 1 i što je sažeto za nas u člancima Apostolskog vjerovanja; koje je naše općenito prihvaćeno ispovijedanje vjere.

1. Matej 28, 18–20 ; Ivan 20, 30–31.

23. KOJI SU TI ČLANCI?

»Vjerujem u Boga Oca svemogućeg Stvoritelja neba i zemlje.

I u Isusa Krista, Sina njegovog jedinog, Gospodina našeg, koji je začet po Duhu Svetom, rođen od Marije Djevice, mučen, pod Poncijem Pilatom raspet, umro i pokopan; sašao nad pakao; treći dan uskrsnuo od mrtvih; uzašao na nebesa, sjedi o desnu Boga Oca svemogućega; odonud će doći suditi žive i mrtve.

Vjerujem u Duha Svetog, svetu sveopću Crkvu, zajednicu svetih, oproštenje grijeha, uskrsnuće tijela i vječni život.

Amen!«

8. DAN GOSPODNJI

24. KAKO SU OVI ČLANCI PODIJELJENI?

Na tri dijela:

1. O Bogu Ocu i našem stvaranju
2. O Bogu Sinu i našem izbavljenju
3. O Bogu Duhu Svetomu i našem posvećenju.

25. S OBZIROM DA POSTOJI SAMO JEDAN BOG 1, ZAŠTO GOVORIMO O TRI OSOBE : OCU, SINU I DUHU SVETOM?

Zato što se tako Bog objavio u svojoj Riječi 2. Ove tri različite osobe su Jedan, Istinski, Vječni Bog.

1. Ponovljeni zakon 6, 4 ; 1. Korinćanima 8, 4; 8, 6
2. Matej 3, 16–17; 28, 18–19 ; Luka 4, 18 ; Ivan 14, 26; 15, 26 ; 2. Korinćanima 13, 13 ; Galaćanima 4, 6 ; Titu 3, 4–6.

O BOGU OCU

9. DAN GOSPODNJI

26. ŠTO VJERUJEŠ KAD KAŽEŠ: VJERUJEM U BOGA, OCA SVEMOGUĆEG, STVORITELJA NEBA I ZEMLJE?

Da vječni Otac našega Gospodina Isusa Krista, koji je iz ničega stvorio nebo i zemlju i sve na njima 1, koji ih još podržava i upravlja njima svojim vječnim savjetom i providnošću 2 poradi Krista Sina Njegova, je moj Bog i Otac 3. Pouzdajem se u potpunosti i nemam nikakve sumnje da će mi dati sve što mi je potrebno, tijelu i duši 4. Štoviše, da će okrenuti na moje dobro štogod loše pošalje u ovoj suznoj dolini (uzburkanom životu) 5, On će okrenuti na moje dobro 6, On to može učiniti jer je svemogućí Bog, On to hoće i učiniti jer je vjeran Otac 7.

1. Post 1–2 ; Izl 20, 11 ; Psalam 33, 6 ; Izaija 44, 24 ; Djela apostolska 4, 24; 14, 15
2. Psalam 104 ; Matej 6, 30; 10, 29 ; Efežanima 1, 11
3. Ivan 1, 12–13 ; Rimljanima 8, 15–16 ; Galaćanima 4, 4–7 ; Efežanima 1, 5
4. Psalam 55, 23 ; Matej 6, 25–26 ; Luka 12, 22–31
5. Rimljanima 8, 28
6. Postanak 18, 14 ; Rimljanima 8, 31–39
7. Matej 7, 9–11.

10. DAN GOSPODNJI

27. ŠTO JE BOŽJA PROVIDNOST?

Svemoguća i uvijek prisutna Božja moć 1 kojom On održava, kao svojom rukom, nebo i zemlju i sva stvorenja 2, te tako upravlja njima da bilje i trava, kiša i suša, plodne i neplodne godine, hrana i piće, zdravlje i bolest., bogatstvo i siromaštvo 3 i sve drugo ne dolaze slučajno 4, već iz Njegove očinske ruke 5.

1. Jeremija 23, 23–24 ; Djela apostolska 17, 24–28
2. Hebrejima 1, 3
3. Izreke 22, 2 ; Jeremija 5, 24 ; Djela apostolska 14, 15–17 ; Ivan 9, 3
4. Izreke 16, 33
5. Matej 10, 29.

28. KAKO NAM POMAŽE SPOZNAJA DA JE BOG SVE STVORIO I OBDRŽAVA?

Da možemo biti strpljivi u nevoljama 1, zahvalni u blagodatima 2, i za budućnost možemo biti sigurni u našeg vjernog Boga Oca da nas ništa ne može odvojiti od Njegove ljubavi 3. Budući je cijelo stvorenje u Njegovoj ruci te se bez Njegove volje ne može ni pokrenuti 4.

1. Job 1, 21–22 ; Jakovljeva 1, 3
2. Ponovljeni zakon 8, 10 ; 1 Solunjanima 5, 18
3. Psalam 55, 23 ; Rimljanima 5, 3–5 ; 8, 38–39
4. Job 1, 12; 2, 6 ; Izreke 21, 1 ; Djela apostolska 17, 24–28.

O BOGU SINU

11. DAN GOSPODNJI

29. ZAŠTO SE BOŽJI SIN ZOVE ISUS, ŠTO ZNAČI SPASITELJ?

Jer nas On spašava od naših grijeha 1. Spasenje ne može biti pronađeno ni u kome drugome, a beskorisno je drugdje tražiti spasenje 2.

1. Matej 1, 21 ; Hebrejima 7, 25
2. Izaija 43, 11 ; Ivan 15, 5 ; Djela apostolska 4, 11–12 ; 1. Timoteju 2, 5.

30. VJERUJU LI ISTINSKI U JEDINOGR SPASITELJA ISUSA ONI KOJI TRAŽE SPASENJE I SIGURNOST U »SVECIMA«, U SEBI ILI DRUGDJE!

Ne, premda se hvastaju time što pripadaju Njemu, svojim djelima niječu jedinog Spasitelja i Otkupitelja, Isusa 1, jer ili Isus nije savršeni Spasitelj, ili oni koji u istinskoj vjeri prihvaćaju ovoga Spasitelja u Njemu moraju pronaći sve što je nužno za njihovo spasenje 2.

1. Korinćanima 1, 12–13 ; Galaćanima 5, 4
2. Kološanima 1, 19–20; 2, 10 ; 1. Ivanova 1, 7.

12. DAN GOSPODNJI

31. ZAŠTO GA ZOVEMO »KRIST«, ŠTO ZNAČI »POMAZANIK«?

Jer je određen od Boga Oca i pomazan Duhom Svetim 1 da bude naš glavni prorok i učitelj 2 koji nam savršeno objavljuje tajni savjet i volju Božju za naše izbavljenje 3; naš jedini Veliki svećenik 4 koji nas je oslobodio jednom žrtvom svojega tijela 5 i koji nas bez prestanka zagovara pred Ocem 6; i naš vječni Kralj 7 koji vlada nama svojom Riječi i Duhom te koji nas brani i čuva [jača] u slobodi koju je stekao za nas 8.

1. Luka 3, 21–22 ; 4, 14–19 (Izaija 61, 1) ; Hebrejima 1, 9 (Psalam 45, 8)
2. Djela apostolska 3, 22 (Ponovljeni zakon 18, 15)
3. Ivan 1, 18 ; 15, 15
4. Hebrejima 7, 17; 22–28 (Psalam 110, 4)
5. Hebrejima 9, 12 ; 10, 11–14
6. Rimljanima 8, 34 ; Hebrejima 9, 24
7. Matej 21, 5
8. Matej 28, 18–20 ; Ivan 10, 28 ; Otkrivenje 12, 10–11.

32. ZAŠTO SE NAZIVAŠ KRŠĆANIN?

Jer vjerom pripadam Kristu 1 i tako sam sudionik Njegovog pomazanja 2, ispovijedam Njegovo ime 3, predajem mu se kao živa žrtva zahvalnica 4, u ovom životu se borim s dobrom savješću protiv grijeha i zla 5, i da na kraju zauvijek s Kristom vladam nad svim stvorenjima 6.

1. 1 Korinćanima 12, 12–27
2. Djela apostolska 2, 17 (Joel 2, 28) ; 1. Ivanova 2, 27
3. Matej 10, 32 ; Rimljanima 10, 9–10 ; Hebrejima 13, 15
4. Rimljanima 12, 1 ; 2 Petrova 2, 5–9
5. Galaćanima 5, 16–17 ; Efežanima 6, 11 ; 1. Timoteju 1, 18–19

6. Matej 25, 34 ; 2. Timoteju 2, 12.

13. DAN GOSPODNJI

33. ZAŠTO NAZIVAMO KRISTA »JEDINOROĐENIM SINOM BOŽJIM« KADA SMO I MI BOŽJA »DJECA«?

Jer je sam Krist vječni i pravi Božji Sin 1, dok nas je poradi Njega iz milosti Bog primio kao svoju djecu 2.

1. Ivan 1, 1–3; 14, 18 ; Hebrejima 1
2. Ivan 1, 12 ; Rimljanima 8, 14–17 ; Efežanima 1, 5–6.

34. ZAŠTO GA ZOVEŠ »NAŠ GOSPODIN«?

Jer nas je, tijelo i dušu, otkupio od grijeha i mučenja zloga 1, ne zlatom ili srebrom, nego svojom dragocjenom krvlju 2, te nas je učinio svojom svojimom 3.

1. Kološanima 1, 13–14 ; Hebrejima 2, 14–15
2. 1. Petrova 1, 18–19
3. Korinćanima 6, 20 ; 1. Timoteju 2, 5–6.

14. DAN GOSPODNJI

35. ŠTO TO ZNAČI DA JE »ZAČET PO SVETOM DUHU I ROĐEN OD DJEVICE MARIJE«?

Da je vječni Božji Sin, koji jest i ostaje istinski i vječni Bog 1, uzeo na sebe, kroz djelovanje Duha Svetog 2 i od tijela i krvi djevice Marije 3, istinsku ljudsku prirodu kako bi postao istinsko sjeme Davidovo 4, braći svojoj u svemu sličan 5, osim u grijehu 6.

1. Iv 1, 1; 10, 30–36 ; Dap 13, 33 (Ps 2, 7) ; Kološanima 1, 15–17 ; 1 Iv 5, 20
2. Luka 1, 35
3. Matej 1, 18–23 ; Ivan 1, 14 ; Galaćanima 4, 4 ; Hebrejima 2, 14
3. Psalam 132, 11 ; Matej 1, 1 ; Rimljanima 1, 3
4. Filipljanima 2, 7 ; Hebrejima 2, 17
5. Hebrejima 4, 15; 7, 26–27.

36. KAKO TI KORISTI SVETO ZAČEĆE I ROĐENJE KRISTA?

On je naš Posrednik 1, te svojom nevinošću i savršenom svetošću pred Bogom pokriva moj grijeh od kad sam začet 2.

1. Timoteju 2, 5–6 ; Hebrejima 9, 13–15
2. Rimljanima 8, 3–4 ; 2 Korinćanima 5, 21 ; Galaćanima 4, 4–5 ; 1. Petrova 1, 18–19.

15. DAN GOSPODNJI

37. ŠTO PODRAZUMIJEVAMO POD »MUČEN«?

Da je Krist tijekom cijeloga svog života na zemlji, pogotovo na kraju, trpio u tijelu i duši Božju srdžbu protiv grijeha cijele ljudske rase 1 kako bi, trpljenjem kao jedinom žrtvom pomirnicom 2, oslobodio naše tijelo i dušu od vječnog prokletstva 3 te pribavio za nas Božju milost., pravednost i vječni život 4.

1. Izaija 53 ; 1. Petrova 2, 24 ; 3, 18
2. Rimljanima 3, 25 ; Hebrejima 10, 14 ; 1. Ivanova 2,2; 4, 10
3. Rimljanima 8, 1–4 ; Galaćanima 3, 13
4. Ivan 3, 16 ; Rimljanima 3, 24–26.

38. ZAŠTO JE BIO MUČEN POD »PONCIJEM PILATOM« KAO SUCEM?

Da bi On, iako nevin, bio osuđen od građanskog suca 1 i kako bi nas na ovaj način oslobodio od strogog Božjeg suda koji je trebao pasti na nas 2.

1. Luka 23, 13–24 ; Ivan 19, 4; 19, 12–16
2. Izaija 53, 4–5 ; 2 Korinćanima 5, 21 ; Galaćanima 3, 13.

39. ZAR JE VAŽNO ŠTO JE BIO »RAZAPET«, UMJESTO SMRTI NA NEKI DRUGI NAČIN?

Da, jer me to uvjerava da je On preuzeo na sebe prokletstvo koje je ležalo na meni, jer je Bog prokleo smrt na križu 1.

1. Galaćanima 3, 10–13 (Ponovljeni zakon 21, 23).

16. DAN GOSPODNJI

40. ZAŠTO JE KRIST MORAO TRPJETI DO SMRTI?

Jer se Božjoj pravdi i istini ni na koji drugi način nije mogla dati zadovoljština za naše grijeha 1 osim smrću Božjeg Sina 2.

1. Postanak 2, 17
2. Rimljanima 8, 3–4 ; Filipljanima 2, 8 ; Hebrejima 2, 9.

41. ZAŠTO JE BIO POKOPAN?

Njegov pokop svjedoči da je stvarno umro 1.

1. Izaija 53, 9 ; Ivan 19, 38–42 ; Djela apostolska 13, 29 ; 1. Korinćanima 15, 3–4.

42. S OBZIROM DA JE KRIST UMRO ZA NAS, ZAŠTO MI MORAMO UMRIJETI?

Naša smrt ne plaća dug naših grijeha 1, već je umiranje grijehu i prijelaz u vječni život 2.

1. Psalam 49, 8
2. Ivan 5, 24 ; Filipljanima 1, 21–23 ; 1. Solunjanima 5, 9–10.

43. KOJU JOŠ KORIST IMAMO OD KRISTOVE ŽRTVE I SMRTI NA KRIŽU?

Kristovom smrću naš je stari čovjek s Njim raspet, pogubljen i pokopan 1 kako zle strasti našeg tijela ne bi više gospodarile nama 2, već bismo predali sebe kao žrtvu zahvalnicu Njemu 3.

1. Rimljanima 6, 5–11 ; Kološanima 2, 11–12
2. Rimljanima 6, 12–14
3. Rimljanima 12, 1 ; Efežanima 5, 1–2.

44. ZAŠTO VJEROVANJE DODAJE »SAŠAO NAD PAKAO«?

Da bih i usred najtežih iskušenja bio siguran da je Krist moj Gospodin, trpeći neizrecivu tjeskobu, bol i strepnju duše podnio na križu, i ranije, da bi me izbavio iz patnje i muke pakla 1.

1. Izaija 53 ; Matej 26, 36–46; 27, 45–46 ; Luka 22, 44 ; Hebrejima 5, 7–10.

17. DAN GOSPODNJI

45. KAKO NAM KORISTI KRISTOVO USKRSNUĆE?

1. Svojim uskrsnućem je pobijedio smrt kako bi nas učinio dionicima pravednosti koju je pribavio svojom smrću 1.
2. Njegovom moći smo već sada uskrsli u novi život 2.
3. Kristovo uskrsnuće je sigurno jamstvo našega slavnoga uskrsnuća 3.
 1. Rimljanima 4, 25 ; 1 Korinćanima 15, 16–20 ; 1. Petrova 1, 3–5
 2. Rimljanima 6, 5–11 ; Efežanima 2, 4–6 ; Kološanima 3, 1–4
 3. Rimljanima 8, 11 ; 1. Korinćanima 15, 12–23 ; Filipljanima 3, 20–21.

18. DAN GOSPODNJI

46. ŠTO RAZUMIJEŠ POD »UZAŠAO JE NA NEBO«?

Da je Krist., dok su njegovi učenici gledali, bio podignut sa zemlje na nebo 1 i biti će tamo za naše dobro 2 dok opet dođe suditi živima i mrtvima 3.

1. Luka 24, 50–51 ; Djela apostolska 1, 9–11
2. Rimljanima 8, 34 ; Efežanima 4, 8–10 ; Hebrejima 7, 23–25 ; 9, 24
3. Djela apostolska 1, 11.

47. NIJE LI KRIST S NAMA DO KRAJA SVIJETA, KAO ŠTO NAM JE OBEĆAO? 1

Krist je istinski čovjek i istinski Bog. U ljudskoj prirodi Krist sada nije na zemlji 2, već u božanstvu, veličanstvu, milosti i Duhu nikada nije odsutan od nas 3.

1. Matej 28, 20
2. Djela apostolska 1, 9–11; 3, 19–21
3. Matej 28, 18–20 ; Ivan 14, 16–19 .

48. AKO NJEGOVA LJUDSKOST NIJE PRISUTNA GDJE GOD JE NJEGOVO BOŽANSTVO, NISU LI ONDA KRISTOVE DVIJE PRIRODE ODVOJENE JEDNA OD DRUGE?

Sigurno ne, budući božanstvo nije ograničeno te je sveprisutno 1, iz toga jasno slijedi da Kristovo božanstvo sigurno prelazi granice ljudskosti koju je uzeo na sebe, ali u isto vrijeme Njegovo božanstvo ostaje osobno ujedinjeno u Njegovoj ljudskosti 2.

1. Jeremija 23, 23–24 ; Djela apostolska 7, 48–49 (Izaija 66, 1)
2. Ivan 1, 14 ; 3, 13 ; Kološanima 2, 9

49. KAKO NAM KORISTI KRISTOVO UZAŠAŠĆE U NEBO?

1. On je naš zastupnik (zagovornik) pred Ocem na nebesima 1.

2. Naše vlastito tijelo u nebu jamči da će nas Krist., naša Glava, kao svoje udove uzeti k sebi u nebo 2.
3. On nam šalje svog Duha na zemlju kao jamstvo 3, čijom silom tražimo ono što je gore, gdje je Krist zdesna Bogu, a ne ono što je na zemlji 4.

1. Rimljanima 8, 34 ; 1. Ivanova 2, 1
2. Ivan 14,2; 17, 24 ; Efežanima 2, 4–6
3. Ivan 14, 16 ; 2. Korinćanima 1, 21–22;5, 5
4. Kološanima 3, 1–4 .

19. DAN GOSPODNJI

50. ZAŠTO KAŽEŠ SLJEDEĆE RIJEČI, »SJEDI ZDESNA BOGA«?

Krist je uzašao na nebo kako bi tamo pokazao da je Glava svoje Crkve 1 i onaj po kome Otac upravlja svim stvarima 2.

1. Efežanima 1, 20–23 ; Kološanima 1, 18
2. Matej 28, 18 ; Ivan 5, 22–23.

51. KAKO NAM KORISTI OVA SLAVA KRISTA, NAŠE GLAVE?

1. Kroz svog Duha Svetog izljeva nebeske darove na nas kao svoje udove 1.
2. Svojom moći nas brani i održava od svih neprijatelja 2.

1. Djela apostolska 2, 33 ; Efežanima 4, 7–12
2. Psalam 110, 1–2 ; Ivan 10, 27–30 ; Otkrivenje 19, 11–16.

52. KAKVU UTJEHU TI DAJE KRISTOV POVRATAK DA »SUDI ŽIVE I MRTVE«?

U svim nevoljama i progonima uzdignute glave čekam s neba onoga Suca, koji je bio suđen pred Bogom umjesto mene i uklonio s mene svako prokletstvo 1, da baci sve svoje i moje neprijatelje u vječnu osudu, a mene zajedno sa svim svojim izabranima uzme sa sobom u nebesku radost i slavu 2.

1. Luka 21, 28 ; Rimljanima 8, 22–25 ; Filipljanima 3, 20–21 ; Titu 2, 13–14
2. Matej 25, 31–46 ; 2 Solunjanima 1, 6–10.

BOG SVETI DUH

20. DAN GOSPODNJI

53. ŠTO VJERUJEŠ O »DUHU SVETOM«?

1. On je jednako s Ocem i Sinom vječni Bog 1.
2. On je i meni darovan 2 kako bi me istinskom vjerom učinio sudionikom Krista i svih Njegovih blagoslova 3, tješio me 4 te ostao vječno sa mnom 5.

1. Postanak 1, 1 –2 ; Matej 28, 19 ; Djela apostolska 5, 3–4
2. Korinćanima 6, 19 ; 2. Korinćanima 1, 21–22 ; Galaćanima 4, 6
3. Galaćanima 3, 14

4. Ivan 15, 26 ; Djela apostolska 9, 31
5. Ivan 14, 16–17 ; 1. Petrova 4, 14.

21. DAN GOSPODNJI

54. ŠTO VJERUJEŠ O »SVETOJ SVEOPĆOJ CRKVI«?

Vjerujem da Božji Sin, od početka do kraja svijeta, iz čitavoga ljudskog roda, svojim Duhom Svetim i Riječi 1 u zajedništvu prave vjere skuplja Sebi zajednicu izabranih za vječni život 2,3,4, te ih štiti i čuva, te vjerujem da sam živi član iste 5, 6 i uvijek ću to ostati 7.

1. Ivan 10, 14–16 ; Djela apostolska 20, 28 ; Rimljanima 10, 14–17 ; Kološanima 1, 18
2. Postanak 26, 3–4 ; Otkrivenje 5, 9
3. Izaija 59, 21 ; 1. Korinćanima 11, 26
4. Matej 16, 18 ; Ivan 10, 28–30 ; Rimljanima 8, 28–30 ; Efežanima 1, 3–14
5. Djela apostolska 2, 42–47 ; Efežanima 4, 1–6
6. 1. Ivanova 3, 14; 3, 19–21
7. Ivan 10, 27–28 ; 1. Korinćanima 1, 4–9 ; 1. Petrova 1, 3–5.

55. ŠTO PODRAZUMIJEVAŠ POD »ZAJEDNICOM SVETIH«?

1. Da su vjernici, pojedinačno i zajedno, kao članovi ove zajednice, sudionici u Kristu i Njegovim blagoslovima i darovima 1.
2. Svaki član treba smatrati svojom dužnošću koristi ove darove spremno i radosno na korist i dobrobit ostalih članova 2.

1. Rimljanima 8, 32 ; 1. Korinćanima 6, 17; 12, 4–7 ; 12, 12–13 ; 1. Ivanova 1, 3
2. Rimljanima 12, 4–8 ; 1. Korinćanima 12, 20–27 ; 13, 1–7 ; Filipljanima 2, 4–8.

56. U ŠTO VJERUJEŠ KOD »OPROŠTENJA GRIJEHA«?

Vjerujem da Bog, zbog Kristovog djela pomirenja, neće pamtili moje grijeha 1, niti moju grješnu narav, protiv koje se trebam boriti cijeloga svog života 2, već će mi u svojoj milosti udijeliti Kristovu pravednost da me zauvijek oslobodi od suda 3.

1. Psalam 103,3–4; 103,10–12; Mihej 7,18–19; 2. Korinćanima 5,18–21; 1. Iv 1,7; 2,2
2. Rimljanima 7, 21–25
3. Ivan 3, 17–18 ; Rimljanima 8, 1–2.

22. DAN GOSPODNJI

57. KAKVU TI UTJEHU DAJE »USKRSNUĆE TIJELA«?

Ne samo da će moja duša biti uzeta odmah nakon ovog života Kristu mojemu Poglavaru 1, nego će čak i moje tijelo, podignuto Kristovom moći, iznova biti ujedinjeno s mojom dušom i učinjeno kao Kristovo slavno tijelo 2.

1. Luka 23, 43 ; Filipljanima 1, 21–23
2. 1. Korinćanima 15, 20 ; 15, 42–46 ; 15, 54 ; Filipljanima 3, 21 ; 1. Ivanova 3, 2.

58. KAKVU UTIJEHU IMAŠ U ČLANKU O »ŽIVOTU VJEČNOM«?

Budući već sada osjećam u srcu početak vječne radosti 1, nakon ovoga života imat ću savršeno blaženstvo, što oko ne vidje, i uho ne ču, i u srce čovječje ne uđe te ću se klanjati Bogu vječno 2.

1. Rimljanima 14, 17
2. Ivan 17, 3 ; 1. Korinćanima 2, 9.

23. DAN GOSPODNJI

59. KAKO TI POMAŽE VJEROVANJE U SVE TO?

Tako da sam u Kristu opravdan pred Bogom i baštinik života vječnog 1.

1. 1. Ivan 3, 36 ; Rimljanima 1,17 (Habakuk 2, 4) ; Rimljanima 5, 1-2.

60. KAKO SI OPRAVDAN PRED BOGOM?

Isključivo istinskom vjerom u Isusa Krista 1. Iako me savjest optužuje da sam ozbiljno sagriješio protiv svih Božjih zapovijedi, a ni jednu nisam održavao 2, i premda sam još uvijek sklon svemu zlu 3, ipak, bez ikakvih mojih zasluga za sve to 4, iz čiste milosti 5, Bog mi udjeljuje savršenu zadovoljštinu Kristovu, pripisujući mi pravednost i svetost 6 kao da nisam nikada sagriješio, niti bio grješnik te kao da sam savršeno bio poslušan, kako je Krist izvršio poradi mene 7, samo ako vjernim srcem prihvatim ovu blagonaklonost 8.

1. Rimljanima 3, 21-28 ; Galaćanima 2, 16 ; Efežanima 2, 8-9 ; Filipljanima 3, 8-11
2. Rimljanima 3, 9-10
3. Rimljanima 7, 23
4. Titu 3, 4-5
5. Rimljanima 3, 24 ; Efežanima 2, 8
6. Rimljanima 4, 3-5 (Postanak 15, 6) ; 2. Korinćanima 5, 17-19 ; 1. Ivanova 2, 1-2
7. Rimljanima 4, 24-25 ; 2. Korinćanima 5, 21
8. Ivan 3, 18 ; Djela apostolska 16, 30-31.

61. ZAŠTO TVRDIŠ DA SI JEDINO VJEROM OPRAVDAN?

To nije zasluga zbog vrijednosti moje vjere, kao da bih njome mogao Bogu ugoditi. Već samo Kristova zadovoljština, pravednost i svetost čini me pravednom pred Bogom 1. Nju ne mogu primiti, ni na koji način učiniti je svojom; osim po vjeri 2.

1. 1. Korinćanima 1, 30-31
2. Rimljanima 10, 10 ; 1. Ivanova 5, 10-12.

24. DAN GOSPODNJI

62. ZAŠTO NAS NAŠA DOBRA DJELA NE MOGU UČINITI PRAVEDNIMA PRED BOGOM, ILI BAREM DIJELOM DOPRINIJETI PRAVEDNOSTI?

Pravednost koja može opstati pred Božjim sudom mora biti potpuno savršena i potpuno u skladu s Božjim Zakonom 1. Ali i najbolja naša dijela u ovom životu su nesavršena i okaljana grijehom 2.

1. Rimljanima 3, 20 ; Galaćanima 3, 10 (Ponovljeni zakon 27, 26)
2. Izaija 64, 6.

63. ZAR NAŠA DOBRA DJELA NEMAJU NIKAKVE ZASLUGE KADA BOG OBEĆAJE DA ĆE IH NAGRADITI U OVOM ŽIVOTU I U BUDUĆEM? 1

Ova nagrada nije zbog zasluga, već je iz milosti 2.

1. Matej 5, 12 ; Hebrejima 11, 6
2. Luka 17, 10 ; 2. Timoteju 4, 7–8.

64. ZAR NE ČINI OVO UČENJE LJUDE LAKOUMNIMA I BEZBOŽNIMA?

Ne, jer je nemoguće onima koji su istinskom vjerom ucijepljeni u Krista ne donositi plodove zahvalnosti 1.

1. Luka 6, 43–45 ; Ivan 15, 5.

SAKRAMENTI

25. DAN GOSPODNJI

65. Budući smo jedino po vjeri sudionici u Kristu i svim njegovim dobročinstvima, otkuda dolazi vjera?

Sveti Duh je budi u našim srcima 1 po propovijedanju Svetog evanđelja 2 te potvrđuje to kroz primanje Svetih sakramenata 3.

1. Ivan 3, 5 ; 1. Korinćanima 2, 10–14 ; Efežanima 2, 8
2. Rimljanima 10, 17 ; 1. Petrova 1, 23–25
3. Matej 28, 19–20 ; 1. Korinćanima 10, 16.

66. Što su sakramenti?

Sakramenti su vidljivi sveti znameniti i pečati koje je ustanovio Bog kako bi nam kroz korištenje istih jasnije otkrio i zapečatio obećanje Evanđelja 1 te da poradi jedincate žrtve Kristove milostivo prinesene na križu daje oprostjenje grijeha i dar vječnoga života 2.

1. Postanak 17, 11 ; Ponovljeni zakon 30, 6 ; Rimljanima 4, 11
2. Matej 26, 27–28 ; Djela apostolska 2, 38 ; Hebrejima 10, 10.

67. Jesu li oboje, i riječ i sakramenti, namijenjeni usredotočenju naše vjere na Kristovu žrtvu na križu kao jedinu osnovu našeg spasenja?

Da, zaista, jer nas u Evandjelju Sveti Duh uči, a kroz svete sakramente uvjerava, da se cijelo naše spasenje nalazi u jednoj Kristovoj žrtvi na križu za nas 1.

1. Rimljanima 6, 3 ; 1. Korinćanima 11, 26 ; Galaćanima 3, 27.

68. Koliko je sakramenata Krist ustanovio u Novom zavjetu?

Dva, Sveto Krštenje i Večeru Gospodnju ili Svetu Večeru 1.

1. Matej 28, 19–20 ; 1. Korinćanima 11, 23–26.

KRŠTENJE

26. DAN GOSPODNJI

69. KAKO TE SVETO KRŠTENJE PODSJEĆA I UVJERAVA DA JE KRISTOVA ŽRTVA NA KRIŽU ZA TEBE?

Na ovaj način: Krist je ustanovio ovo vanjsko polijevanje vodom 1 i time obećao da kao što voda opere nečistoću s moga tijela, tako sigurno Njegova krv i Njegov Duh operu moju duševnu nečistoću, drugim riječima, sve moje grijehе 2.

1. Djela apostolska 2, 38.
2. Matej 3, 11 ; Rimljanima 6, 3–10 ; 1. Petrova 3, 21.

70. ŠTO TO ZNAČI BITI OPRAN KRISTOVOM KRVLJU I DUHOM?

Biti opran Kristovom krvlju znači da je Bog po milosti oprostio moje grijehе zbog Kristove krvi prolivene zbog nas u Njegovoj žrtvi na križu 1. Biti opran Kristovim Duhom znači da nas je Duh Sveti obnovio i odvojio da budemo Kristovi pripadnici kako bismo umirali grijehu, a živjeli svetim i neokaljanim životom 2.

1. Zaharija 13, 1 ; Efežanima 1, 7–8 ; Hebrejima 12, 24 ; 1. Petrova 1, 2 ; Otkrivenje 1, 5
2. Ezekiel 36, 25–27 ; Ivan 3, 5–8 ; Rimljanima 6, 4 ; 1. Korinćanima 6, 11 ; Kološanima 2, 11–12.

71. GDJE KRIST OBEĆAJE DA SMO OPRANI NJEGOVOM KRVLJU I DUHOM TAKO SIGURNO KAO ŠTO SMO OPRANI VODOM KRŠTENJA?

U ustanovljenju Krštenja, gdje je rekao:

»Pođite dakle i činite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetog 1. Tko uzvjeruje i pokrsti se, spasit će se, a tko ne vjeruje, osudit će se. 2«

Ovo obećanje je ponovljeno kada Pismo naziva Krštenje kupelju preporoda i obnove 3 i pranjem grijehа 4.

1. Matej 28, 19
2. Marko 16, 16
3. Titu 3, 5
4. Djela apostolska 22, 16.

27. DAN GOSPODNJI

72. SPERE LI IZVANJSKO PRANJE VODOM PO SEBI GRIJEHE?

Ne, jer jedino nas krv Isusa Krista i Duh Sveti čiste od svih grijeha 1.

1. Matej 3, 11 ; 1 Petrova 3, 21 ; 1 Ivanova 1, 7.

73. ZAŠTO ONDA DUH SVETI NAZIVA KRŠTENJE KUPELJU NOVOGA ROĐENJA I PRANJEM GRIJEHA?

Bog ne govori bez dobrog razloga ove riječi. Naime, On nas želi naučiti da Kristova krv i Duh operu naše grijeha kao što voda spere nečistoću s naših tijela 1. Ali što je još važnije, On nas svojim božanskim znamenom i znakom želi uvjeriti da je duhovno pranje naših grijeha jednako stvarno kao fizičko pranje vodom 2.

1. 1. Korinćanima 6, 11 ; Otkrivenje 1, 5; 7, 14
2. 2. Dj 2, 38 ; Rim 6, 3-4 ; Gal 3, 27.

74. TREBAJU LI I DJECA BITI KRŠTENI?

Da, jer djeca kao i odrasli pripadaju Božjem Savezu i Njegovi su 1. Njima je, ne manje nego odraslima, obećano oprostjenje grijeha kroz Kristovu krv i Duha Svetog koji budi vjeru 2. Dakle, djeca bi se Krštenjem, kao znakom Saveza, trebala primati u kršćansku Crkvu, i trebaju se razlikovati od djece nevjernika 3. U Starom zavjetu to je činjeno obrezanjem 4. Umjesto njega je u Novom zavjetu Krist ustanovio krštenje 5.

1. Postanak 17, 7 ; Matej 19, 14
2. Izaija 44, 1-3 ; Djela apostolska 2, 38-39; 16, 31
3. Djela apostolska 10, 47 ; 1. Korinćanima 7, 14
4. Postanak 17, 9-14
5. Kološanima 2, 11-13.

VEČERA GOSPODNJA

28. DAN GOSPODNJI

75. KAKO TE VEČERA GOSPODNJA PODSJEĆA I UVJERAVA DA SUDJELUJEŠ U KRISTOVOJ ŽRTVI NA KRIŽU I SVIM NJEGOVIH DOBRIMA?

Na ovaj način: Krist je meni i svim vjernima zapovjedio da jedemo od razlomljenoga kruha i pijemo iz čaše, Njemu na spomen. Ovom zapovijedi je dao obećanje 1 da je Njegovo tijelo žrtvovano i slomljeno na križu poradi mene i Njegova krv prolivena za mene, tako sigurno kao što očima vidim da mi se lomi kruh Gospodnji i da mi se daje kalež. Također je obećao da On sam tako sigurno hrani i jača moju dušu za život vječni svojim slomljenim tijelom i izlivenom krvlju kao što to sigurno primam od vjerskog službenika, te kušam kruh i kalež Gospodnji koji mi se daju kao sigurni znaci Tijela i Krvi Kristove.

1. Matej 26, 26-28 ; Marko 14, 22-24 ; Luka 22, 19-20 ; 1. Korinćanima 11, 23-25.

76. ŠTO TO ZNAČI JESTI RAZAPETO KRISTOVO TIJELO I PITI NJEGOVU PROLIVENU KRV?

To ne znači samo prihvatiti vjernim srcem cijelu Kristovu muku i smrt te primiti oprost grijeha i vječni život 1. Već to znači i više: da smo po Duhu Svetom, koji živi u Kristu i u nama, ujedinjeni sve više i više s Kristovim blagoslovljenim tijelom 2. Premda je On na nebu 3, a mi na zemlji, ipak smo tijelo od njegova tijela i kost od njegove kosti 4, uvijek živeći i vođeni jednim Duhom kao što udove našega tijela vodi jedna duša 5.

1. Ivan 6, 35; 6, 40; 6, 50–54
2. Ivan 6, 55–56 ; 1. Korinćanima 12, 13
3. Djela apostolska 1, 9–11 ; 1. Korinćanima 11, 26 ; Kološanima 3, 1
4. 1. Korinćanima 6, 15–17 ; Efežanima 5, 29–30 ; 1. Ivanova 4, 13
5. Ivan 6, 56–58 ; 15, 1–6 ; Efežanima 4, 15–16 ; 1. Ivanova 3, 24.

77. GDJE KRIST OBEĆAJE HRANITI I OSVJEŽITI VJERNIKE SVOJIM TIJELOM I KRVlju JEDNAKO SIGURNO KAO ŠTO JEDU SLOMLJENI KRUH I PIJU IZ KALEŽA?

U ustanovljenju Večere Gospodnje:

Matej 26,26–29; Marko 14,22–26; Luka 22,14–20.

»Gospodin Isus one noći kad bijaše predan uze kruh, zahvalivši razlomi i reče: 'Ovo je tijelo moje — za vas. Ovo činite meni na spomen.' Tako i čašu po večeri govoreći: 'Ova čaša novi je Savez u mojoj krvi. Ovo činite kad god pijete, meni na spomen.' Doista, kad god jedete ovaj kruh i pijete čašu, smrt Gospodnju navješćujete dok on ne dođe.« 1.

Ovo obećanje je ponovio Pavao riječima:

»Čaša blagoslova koju blagoslivljamo nije li zajedništvo krvi Kristove? Kruh koji lomimo nije li zajedništvo tijela Kristova? Budući da je jedan kruh, jedno smo tijelo mi mnogi; ta svi smo dionici jednoga kruha.« 2.

1. 1. Korinćanima 11, 23–26
2. 1. Korinćanima 10, 16–17.

29. DAN GOSPODNJI

78. MIJENJAJU LI SE KRUH I VINO U PRAVO KRISTOVO TIJELO I KRV?

Ne, kao što se voda Krštenja ne mijenja u Kristovu krv i po sebi ne čisti grijehe, već je samo božanski znak i potvrda toga 1, tako i sveti kruh Večere Gospodnje ne postaje Kristovo tijelo 3, iako ga po naravi i upotrebi sakramenta nazivamo tijelom Kristovim 4.

1. Efežanima 5, 26 ; Titu 3, 5
2. Matej 26, 26–29
3. 1. Korinćanima 10, 16–17; 11, 26–28
4. Postanak 17, 10–11 ; Izlazak 12, 11; 12, 13 ; 1. Korinćanima 10, 1–4.

79. ZAŠTO ONDA KRIST NAZIVA KRUH SVOJIM TIJELOM I ČAŠU SVOJOM KRVLJU ILI NOVIM SAVEZOM U NJEGOVOJ KRVI, A PAVAO KORISTI POJAM ZAJEDNIŠTVA U KRISTOVOM TIJELU I KRVI?

Krist ima jak razlog da tako govori. On nas želi naučiti ne samo to da kao što kruh i vino hrane naš privremeni život, tako i Njegovo razapeto tijelo i prolivena krv istinski hrane naše duše za vječni život 1, već i više: On nas želi uvjeriti, vidljivim znakom i jamstvom, da mi kroz djelovanje Duha Svetog participiramo u Njegovom istinskom tijelu i krvi, jednako sigurno kao što naša usta primaju te svete znakove Njemu na spomen 2. I sve Njegove muke i smrt su stvarno naši kao da smo osobno trpjeli i dali zadovoljštinu za naše grijehе 3.

1. Ivan 6,51; 6,55
2. 1. Korinćanima 10, 16–17; 11, 26
3. Rimljanima 6, 5–11.

30. DAN GOSPODNJI

80. ŠTO VEČERA GOSPODNJA OBZNANJUJE?

Večera Gospodnja obznanjuje da su naši grijesi u potpunosti oprošteni radi jedinstvene žrtve Krista Isusa, koju je prinio na križu jednom zauvijek 1. Objavljuje da nas Duh Sveti pripaja Kristu 2, koji je u svom stvarnom tijelu u nebu, zdesna Boga Oca 3, gdje želi da Mu se klanjamo 4.

1. Ivan 19, 30 ; Hebrejima 7, 29; 9,12; 9,25–26; 10,10–18
2. 1. Korinćanima 6, 17; 10, 16–17
3. Djela apostolska 7, 55–56 ; Hebrejima 1, 3; 8, 1
4. Matej 6, 20–21 ; Ivan 4, 21–24 ; Filipljanima 3, 20 ; Kološanima 3, 1–3.

81. TKO TREBA PRISTUPITI STOLU GOSPODNJEM?

Oni koji su nezadovoljni sa sobom zbog svojih grijehа, ali koji ipak vjeruju da su njihovi grijesi oprošteni i da je njihova preostala slabost pokrivena Kristovom mukom i smrću te žele sve više osnaživati svoju vjeru i voditi bolji život. Nepokajani i licemjери jedu i piju vlastitu osudu 1.

1. 1. Korinćanima 10, 19–22; 11, 26–32.

82. MOGU LI GOSPODINOVOJ VEČERI PRISTUPATI ONI KOJI POKAZUJU GOVOROM I DJELOM DA SU NEVJERNICI I BEZBOŽNICI?

Ne, jer to bi obešćastilo Božji savez i izazvalo Božji gnjev na cijelu zajednicu 1. Prema tome, u skladu s naukom Krista i njegovih apostola, kršćanska Crkva je obvezatna isključiti takve osobe, koristeći ovlast ključeva kraljevstva, dok ne poboljšaju svoje živote.

1. Psalm 50, 14–16 ; Izaija 1, 11–17 ; 1. Korinćanima 11, 17–32.

31. DAN GOSPODNJI

83. ŠTO SU »KLJUČEVI KRALJEVSTVA«?

Propovijedanje evanđelja i kršćanska disciplina. Ova dva sredstva, propovijedanje i disciplina, vjernicima otvaraju, a nevjernicima zatvaraju nebesko kraljevstvo 1.

1. Matej 16, 19 ; Ivan 20, 22–23.

84. KAKO EVANĐELJE OTVARA I ZATVARA NEBESKO KRALJEVSTVO?

U skladu s Kristovom zapovijedi: nebesko kraljevstvo je otvoreno obznanjivanjem i javnim naviještanjem vjernicima, pojedinačno i svima, da prihvaćaju evanđeosko obećanje u pravoj vjeri. Bog, zbog onog što je Krist učinio, istinski oprašta sve njihove grijehе. Nebesko kraljevstvo je, međutim, zatvoreno nevjernicima i licemjerima, a Božja srdžba i vječno prokletstvo ostaju na njima, sve dok se ne pokaju. Prema svjedočenju Evanđelja, Bog će suditi jedinim i drugima u ovom i u dolazećem životu 1.

1. Matej 16, 19 ; Ivan 3, 31–36; 20, 21–23.

85. KAKO JE NEBESKO KRALJEVSTVO ZATVORENO I OTVORENO KRŠĆANSKOM DISCIPLINOM?

U skladu s Kristovom zapovijedi: o onima koji premda su nazvani kršćanima ispovijedaju nekršćanska učenja, ili žive nekršćanskim životom, a nakon ponovljene i bratske opomene da napuste svoje grijehе i slabosti, ne ostave svoje zablude ili grijehе, treba biti obaviještena Crkva odnosno njezini službenici. Ne promijene li se na njihova upozorenja, njima se treba zabraniti sudionitvo u Sakramentima. Time su isključeni iz zajedništva Crkve, a sam Bog ih isključuje iz Kristova kraljevstva 1. Ako obećaju i pokažu stvarno poboljšanje, primaju se opet kao članovi Krista i Njegove crkve 2.

1. Matej 18, 15–20 ; 1. Korinćanima 5, 3–5; 5, 11–13 ; 2. Solunjanima 3, 14–15
2. Luka 15, 20–24 ; 2. Korinćanima 2, 6–11.

III. DIO – ZAHVALNOST

32. DAN GOSPODNJI

86. BUDUĆI DA SMO ISKUPLJENI MILOŠĆU IZ NAŠE BIJEDE KROZ KRISTA BEZ NAŠIH ZASLUGA, ZAŠTO MORAMO ČINITI DOBRA DJELA?

Jer nas je Krist otkupio svojom krvlju, On nas obnavlja svojim Duhom kako bismo bili Njemu sličniji i kako bismo svojim životima pokazivali zahvalnost Bogu za Njegovu dobrotu 1, te kako bi on bio proslavljen kroz nas 2. Činimo dobro kako bismo bili sigurni u našu vjeru po njezinim plodovima 3 i kako bi našim pobožnim ponašanjem naši bližnji mogli biti zadobiveni za Krista 4.

1. Rimljanima 6, 13; 12, 1–2 ; 1. Petrova 2, 5–10
2. Matej 5, 16 ; 1. Korinćanima 6, 19–20
3. Matej 7, 17–18 ; Galaćanima 5, 22–24 ; 2. Petrova 1, 10–11
4. 4 Matej 5, 14–16 ; Rimljanima 14, 17–19 ; 1. Petrova 2, 12 ; 3, 1–2.

87. MOGU LI BITI SPAŠENI ONI KOJI SE NE OBRATE BOGU OD SVOJIH NEZAHVALNIH I NEPOKAJNIČKIH PUTEVA?

Sigurno ne! Pismo nam govori: »Zar ne znate da nepravednici neće baštiniti kraljevstva Božjega? Ne varajte se! Ni bludnici, ni idolopoklonici, ni preljubnici, ni mekoputnici, ni muškoložnici, ni kradljivci, ni lakomci, ni pijanice, ni psovači, ni razbojnici neće baštiniti kraljevstva Božjega.« 1.

1. 1. Korinćanima 6, 9–10 ; Galaćanima 5, 19–21 ; Efežanima 5, 1–20 ; 1. Ivanova 3, 14.

33. DAN GOSPODNJI

88. ŠTO JE UKLJUČENO U ISTINSKO POKAJANJE I OBRAĆENJE?

Dvije stvari. Umiranje starog i rođenje novoga čovjeka 1.

1. Rimljanima 6, 1–11 ; 2 Korinćanima 5, 17 ; Efežanima 4, 22–24 ; Kološanima 3, 5–10.

89. ŠTO JE UMIRANJE STAROG ČOVJEKA?

Istinsko pokajanje za grijeh, da ih sve više mrzimo i izbjegavamo 1.

1. Psalam 51, 3–6; 51, 17–19 ; Joel 2, 12–13 ; Rimljanima 8, 12–13 ; 2. Kor 7, 10 .

90. ŠTO JE USKRSENJE NOVOGA ČOVJEKA?

Radost cijelim srcem u Bogu kroz Krista 1 i spremnost u ljubavi živjeti po volji Božjoj te se vježbati u svim dobrim djelima 2.

1. Psalam 51,8 ; 51,12 ; Izaija 57,15 ; Rimljanima 5,1 ; 14,17
2. Rim 6,10–11 ; Gal 2,20.

91. KOJA SU DOBRA DJELA?

Samo ona koja proizlaze iz istinske vjere 1, sukladne s Božjim Zakonom 2, učinjena na Njegovu slavu 3, a ne ona koja se temelje na našim mislima, ili ljudskim odredbama 4.

1. Ivan 15, 5 ; Hebrejima 11, 6
2. Levitski zakonik 18, 4 ; 1 Samuelova 15, 22 ; Ef 2, 10
3. 1. Korinćanima 10, 31
4. Ponovljeni zakon 12, 32 ; Iza 29, 13 ; Ez 20, 18–19 ; Mt 15, 7–9.

34. DAN GOSPODNJI

92. ŠTO JE ZAKON BOŽJI?

Bog je izgovorio sve ove riječi 1:

1. »JA SAM GOSPODIN, BOG TVOJ, koji sam te izveo iz zemlje egipatske, iz kuće ropstva. NEMOJ IMATI DRUGIH BOGOVA UZ MENE.
2. NE PRAVI SEBI LIKA NI OBLIČJA BILO ČEGA ŠTO JE GORE NA NEBU, ILI DOLJE NA ZEMLJI, ILI U VODAMA POD ZEMLJOM. NE KLANJAJ IM SE NITI IM SLUŽI. Jer ja, Gospodin, Bog tvoj, Bog sam ljubomoran. Kažnjavam grijeh otaca — onih koji me mrze — na djeci do trećeg i četvrtog koljena, a iskazujem milosrđe tisućama koji me ljube i vrše moje zapovijedi.
3. NE UZIMAJ UZALUD IMENA GOSPODINA, BOGA SVOGA, jer Gospodin ne oprašta onome koji uzalud izgovara ime njegovo.
4. SJETI SE DA SVETKUJEŠ ŠABAT (DAN ODMORA ili DAN GOSPODNJI). Šest dana radi i obavlja sav svoj posao. A sedmoga je počinak posvećen Gospodinu, Bogu tvojemu. Tada nikakva posla nemoj raditi: ni ti, ni sin tvoj, ni kći tvoja, ni sluga tvoj, ni sluškinja tvoja, ni živina tvoja, niti došljak koji se nađe unutar tvojih vrata. Ta i Gospodin je šest dana stvarao nebo, zemlju i more i sve što je u njima, a sedmoga je dana počinio. Stoga je Gospodin blagoslovio i posvetio dan Šabat.
5. POŠTUJ OCA SVOGA I MAJKU svoju da imaš dug život na zemlji koju ti da Gospodin, Bog tvoj.
6. NE UBIJ!
7. NE UČINI PRELJUBA!
8. NE UKRADI!
9. NE SVJEDOČI LAŽNO NA BLIŽNJEGA SVOGA!
10. NE POŽELI kuće bližnjega svoga! Ne poželi žene bližnjega svoga; ni sluge njegova, ni sluškinje njegove, ni vola njegova, ni magarca njegova, niti išta što je od bližnjega tvoga!«
 1. Izlazak 20, 1–17 ; Ponovljeni zakon 5, 6–21.

93. KAKO SU OVE ZAPOVIJEDI PODIJELJENE?

Na dvije ploče.

1. Ima četiri zapovijedi i uči nas kakav treba biti naš odnos prema Bogu.
2. Ima šest zapovijedi i uči nas što dugujemo svom bližnjem 1.
 1. Matej 22, 37–39.

94. ŠTO ZAHTIJEVA BOG U PRVOJ ZAPOVIJEDI?

Da ne ugrožavam svoje spasenje te izbjegavam i sklanjam se od svakog idolopoklonstva 1, magije, praznovjerja 2, zazivanja svetaca, ili drugih stvorenja 3. Da iskreno priznajem jedinog istinskog Boga 4, uzdajem se samo u Njega 5, samo od Njega očekujem svaku dobru stvar 6, ponizno 7 i strpljivo 8; da Ga volim 9, bojim Ga se 10 i cijelim svojim srcem poštujem 11.

Dakle, da se radije odrekнем svakoga stvorenja, nego da učinim i najmanju stvar protiv Njegove volje 12.

1. 1. Korinćanima 6, 9–10; 10, 5–14 ; 1. Ivanova 5, 21
2. Levitski zakonik 19, 31 ; Ponovljeni zakon 18, 9–12
3. Matej 4, 10 ; Otkrivenje 19, 10; 22, 8–9
4. Ivan 17, 3
5. Jeremija 17, 5; 17, 7
6. Psalam 104, 27–28 ; Jakovljeva 1, 17
7. 1. Petrova 5, 5–6
8. Kološanima 1, 11 ; Hebrejima 10, 36
9. Matej 22, 37 (Ponovljeni zakon 6, 5)
10. Izreke 9, 10 ; 1. Petrova 1, 17
11. Matej 4, 10 (Ponovljeni zakon 6, 13)
12. Matej 5, 29–30 ; 10, 37–39.

95. ŠTO JE IDOLOPOKLONSTVO?

Idolopoklonstvo je kada čovjek umjesto pravoga Boga, koji se objavio u svojoj Riječi, ili pokraj Njega, nešto izmišlja ili ima, te se u to pouzdaje 1.

1. Ljetopisa 16, 26 ; Galaćanima 4, 8–9 ; Efežanima 5, 5 ; Filipljanima 3, 19.

35. DAN GOSPODNJI

96. ŠTO ZAHTIJEVA BOG U DRUGOJ ZAPOVIJEDI?

Da ni na koji način ne činimo ikakvu sliku Boga 1 niti Ga štujemo na ikoji drugi način, nego samo kako nam je zapovjedio u svojoj Riječi 2.

1. Pz 4, 15–19 ; Iza 40, 18–25 ; Djela apostolska 17, 29 ; Rimljanima 1, 22–23
2. Levitski zakonik 10, 1–7 ; 1. Samuelova 15, 22–23 ; Ivan 4, 23–24.

97. ZAR ONDA NE BISMO UOPĆE SMJELI ČINITI NITI JEDNU SLIKU?

Bog ne može i ne smije biti prikazan na bilo koji način. Premda se stvorenja smiju slikati, Bog ipak zabranjuje činjenje ili posjedovanje takvih slika sa svrhom da ih se štuje, ili se kroz njih služi Bogu 1.

1. Izlazak 34, 13–14; 34, 17 ; 2. Kraljevima 18, 4–5.

98. ALI ZAR NE BI SLIKE SMJELE BITI DOZVOLJENE U CRKVAMA KAO POMOĆ U PODUCI NEUKIH?

Ne, ne smijemo biti mudriji od Boga koji ne želi da Njegov narod bude podučavan beživotnim idolima 2, već živim propovijedanjem Njegove Riječi 1.

1. Rimljanima 10, 14–15; 10, 17 ; 2. Timoteju 3, 16–17 ; 2. Petrova 1, 19
2. Jeremija 10, 8 ; Habakuk 2, 18–20.

36. DAN GOSPODNJI

99. ŠTO ZAHTIJEVA BOG U TREĆOJ ZAPOVIJEDI?

Da Božje ime ne omalovažavamo ili zloupotrebljavamo, ne samo proklinjanjem 1 ili lažnom zakletvom 2, nego čak i nepotrebnom zakletvom 3; da Ga ne spominjemo nepotrebno, i da u tako strašnom grijehu ne sudjelujemo ni šutnjom, ni slušanjem 4. Ukratko, ime Božje izgovarajmo sa strahopoštovanjem 5 i dubokim štovanjem, iskreno svjedočeći za Njega 6, zazivajući Njegovu pomoć 7 te svakom riječju i djelom Njega veličamo 8.

1. Levitski zakonik 24, 10–17
2. Levitski zakonik 19, 12
3. Matej 5, 37 ; Jakovljeva 5, 12
4. Levitski zakonik 5, 1 ; Izreke 29, 24
5. Psalam 99, 1–5 ; Jeremija 4, 2
6. Matej 10, 32–33 ; Rimljanima 10, 9–10
7. Psalam 50, 12–16 ; 1. Timoteju 2, 8
8. Kološanima 3, 17.

100. ZAR JE BOGOHULJENJE ZAKLINJANJE I PROKLINJANJE BOŽJEG IMENA TAKO OZBILJAN GRIJEH DA JE BOG GNJEVAN NA ONE KOJI NE POKUŠAJU SPRIJEČITI I ZABRANITI TO KOLIKO JE U NJIHOVOJ MOĆI?

Da 1. Niti jedan grijeh nije veći, niti jedan grijeh ne čini Boga više gnjevnim, nego obeščašćenje njegovog imena. Zbog toga je zapovjedio smrtnu kaznu za to 2.

1. Levitski zakonik 5, 1
2. Levitski zakonik 24, 10–17.

37. DAN GOSPODNJI

101. SMIJEMO LI DATI ZAKLETVU NA BOŽJE IME NA POBOŽAN NAČIN?

Da, kada građanska vlast, ili neka druga potreba, zahtijevaju da time našu vjerodostojnost i pravdu, Bogu na slavu i na dobrobit bližnjega, sačuvamo i unaprijedimo. Takva se zakletva temelji na Riječi Božjoj 1, a ispravno su je koristili vjerni, kako u Starom, tako i u Novom zavjetu 2.

1. Ponovljeni zakon 6, 13; 10, 20 ; Jeremija 4, 1–2 ; Hebrejima 6, 16
2. Post 21, 24 ; Jš 9, 15 ; 1. Kr 1, 29–30 ; Rimljanima 1,9 ; 2. Korinćanima 1, 23.

102. SMIJEMO LI ZAKLINJATI SVECIMA ILI DRUGIM STVORENJIMA?

Ne, jer zakonita zakletva znači zazivati Boga, koji poznaje moje srce, kako bi svjedočio istini i kaznio me ako se krivo zaklinjem 1. Niti jedno stvorenje nije vrijedno takvog poštovanja 2.

1. Rimljanima 9,1 ; 2. Korinćanima 1,23
2. Matej 5, 34–37; 23, 16–22 ; Jakovljeva 5,12.

38. DAN GOSPODNJI

103. ŠTO ZAHTEJEA BOG U ČETVRTOJ ZAPOVIJEDI?

1. Da održavam evanđeosko poslanstvo i obrazovanje 1, te da ja, pogotovo na dan odmora, redovito idem na Bogoštovlje 2 čuti što Riječ Božja uči 3, učestvovati u sakramentima 4, javno se moliti Bogu 5 te donositi kršćanske darove za siromašne 6.
2. Da cijeloga svog života bježim od zlih puteva, dopuštam Gospodinu da djeluje u meni kroz Duha Svetoga, te tako već u ovom životu započinem vječni Šabat 7.

1. Ponovljeni zakon 6, 4–9; 6, 20–25; 1. Korinćanima 9, 13–14; 2. Timoteju 2,2; 3,13–17
2. Ponovljeni zakon 12, 5–12; Psalam 40, 9–10; 68, 27; Dj 2, 42–47; Heb 10, 23–25
3. Rimljanima 10, 14–17; 1. Korinćanima 14, 31–32; 1. Timoteju 4, 13
4. Korinćanima 11, 23–25
5. Kološanima 3, 16; 1. Timoteju 2, 1
6. Psalam 50, 14; 1. Korinćanima 16, 2; 2. Korinćanima 8, 9
7. Izaija 66, 23; Hebrejima 4, 9–11.

39. DAN GOSPODNJI

104. ŠTO ZAHTIJEVA BOG U PETOJ ZAPOVIJEDI?

Da poštujem, volim i budem odan ocu i majci te svima onima koji imaju autoritet nada mnom. Da budem poslušan i podložan svim njihovim brižnim naputcima i stegama 1, da sam strpljiv prema njihovim pogriješkama 2, jer je kroz njih Bog izabrao upravljati mnome 3.

1. Izl 21, 17; Izr 1, 8; 4, 1; Rim 13, 1–2; Efežanima 5, 21–22; Kološanima 4, 1
2. Izreke 20, 20; 23, 22; 1. Petrova 2, 18
3. Matej 22, 21; Rimljanima 13, 1–8; Efežanima 6, 1–9; Kološanima 3, 18–21.

40. DAN GOSPODNJI

105. ŠTO ZAHTIJEVA BOG U ŠESTOJ ZAPOVIJEDI?

Ne trebam vrijeđati, mrziti, povrijediti ili ubiti bližnjega svojim mislima, riječima, ili gestama, i još manje djelom, bilo osobno ili preko drugoga 1, niti povrijediti ili namjerno ugrožavati sebe te trebam odbaciti svaku želju za osvetom 2, 3. Stoga je vlast naoružana da spriječi umorstva 4.

1. Postanak 9, 6; Levitski zakonik 19, 17–18; Matej 5, 21–22; 26, 52
2. Izreke 25, 21–22; Matej 18, 35; Rimljanima 12, 19; Efežanima 4, 26
3. Matej 4, 7; 26, 52; Rimljanima 13, 11–14
4. Postanak 9, 6; Izlazak 21, 14; Rimljanima 13, 4.

106. ZAR SE OVA ZAPOVIJED ODNOSI ISKLJUČIVO NA UBOJSTVO?

Zabranjujući ubojstvo, Bog nas uči da On mrzi korijen ubojstva; zavist, mržnju, srdžbu i osvetu 1. U Božjim očima to je sve ubojstvo 2.

1. Izreke 14, 31 ; Rimljanima 1, 29; 12, 19 ; Galaćanima 5, 19–21 ; 1. Ivanova 2, 9–11
2. 1. Ivanova 3, 15.

107. ZAR JE DOVOLJNO DA NE UBIJEMO SVOJEG BLIŽNJEGA?

Ne. Odbacujući zavist, mržnju i srdžbu Bog nam govori da volimo svoje bližnje kao sebe 1, da budemo strpljivi, mirni, blagi, milosrdni, prijateljski prema njima 2, da ih štitimo od ozljeda koliko možemo te da činimo dobro čak i svojim neprijateljima 3.

1. Matej 7,12; 22, 39 ; Rimljanima 12,10
2. Matej 5,3–12; Luka 6,36; Rimljanima 12,10; Galaćanima 6,1–2 ; Ef 4,2 ; 1. Pt 3,8
3. Izlazak 23,4–5 ; Matej 5,44–45 ; Rimljanima 12,20–21 (Izreke 25,21–22).

41. DAN GOSPODNI

108. ŠTO JE BOŽJA VOLJA ZA NAS U SEDMOJ ZAPOVIJEDI?

Bog osuđuje svaku nečistoću 1.

Trebali bismo to stoga u cijelosti mrziti 2 te u braku ili kao samci živjeti pristojnim i čestitim životima 3.

1. Levitski zakonik 18, 30 ; Efežanima 5, 3–5
2. Judina 22–23
3. 1. Korinćanima 7, 1–9 ; 1. Solunjanima 4, 3–8 ; Hebrejima 13, 4.

109. ZAR BOG, U OVOJ ZAPOVIJEDI, ZABRANJUJE ISKLJUČIVO TAKVE SKANDALOZNE GRIJEHE KAO ŠTO JE PRELJUB?

Mi smo hramovi Svetog Duha, tijelom i dušom, te Bog želi oboje da bude održavano čistim i svetim. To je razlog zašto zabranjuje sve što potiče spolnu nečistoću 1, bila ona djelovanje, pogledi, misli ili požuda 2.

1. 1. Korinćanima 15, 33 ; Efežanima 5, 18
2. Matej 5, 27–29 ; 1. Korinćanima 6, 18–20 ; Efežanima 5, 3–4.

42. DAN GOSPODNI

110. ŠTO BOG ZABRANJUJE U OSMOJ ZAPOVIJEDI?

On zabranjuje ne samo otvorenu krađu i pljačku, kažnjive i po svetom zakonu 1, već krađom smatra sva zlodjela i zamisli kojima želimo prisvojiti sebi što pripada bližnjemu, bilo silom, bilo pod krinkom pravde 2, kao što su: lažno mjerenje težina, veličina ili količina, loša roba, krivotvorenje novca, pretjerane kamate ili

bilo koji drugi načini koje je Bog zabranio 3. Osim toga, on zabranjuje svaku pohlepu 4 te zloupotrebu i rasipanje njegovih darova 5.

1. Izlazak 22, 1 ; 1. Korinćanima 5, 9–10 ; 6, 9–10
2. Mihej 6, 9–11 ; Luka 3, 14 ; Jakovljeva 5, 1–6
3. Pz 25, 13–16 ; Ps 15, 5 ; Izreke 11, 1 ; 12, 22 ; Ezekiel 45, 9–12 ; Luka 6, 35
4. Luka 12, 15 ; Efežanima 5, 5
5. Izreke 21, 20 ; 23, 20–21 ; Luka 16, 10–13.

111. ŠTO BOG ZAHTIJEVA U OVOJ ZAPOVIJEDI?

Da činim što god mogu za dobro svojeg bližnjega, da tretiram druge kao što bih želio da oni tretiraju mene, te požrtvovno radim kako bih mogao pomoći potrebitima 1.

1. Izaija 58, 5–10 ; Matej 7, 12 ; Galaćanima 6, 9–10 ; Efežanima 4, 28.

43. DAN GOSPODNJI

112. ŠTO ZAHTIJEVA BOG U DEVETOJ ZAPOVIJEDI?

Božja volja je da nikada ne dajem lažno svjedočanstvo protiv ikoga, ne izokrećem ičije riječi, niti ogovaram ili klevećem, niti ikoga okrivim bez saslušanja ili bez pravednog razloga 1. Trebam izbjegavati, pod prijetnjom Božjega gnjeva, laž i prijevaru svake vrste, kao djelo samoga sotone. U sudskim i drugim pravnim poslovima 2 trebam voljeti istinu, govoriti je iskreno te je otvoreno priznavati 3. Trebam činiti što mogu kako bih štitio i promicao dobar ugled svog bližnjeg 4.

1. Psalam 15 ; Izreke 19, 5 ; Matej 7, 1 ; Luka 6, 37 ; Rimljanima 1, 28–32
2. Levitski zakonik 19, 11–12 ; Izreke 12, 22 ; 13, 5 ; Ivan 8, 44 ; Otkrivenje 21, 8
3. 1. Korinćanima 13, 6 ; Efežanima 4, 25
4. 1. Petrova 3, 8–9 ; 4, 8.

44. DAN GOSPODNJI

113. ŠTO ZAPOVIJEDA BOG U DESETOJ ZAPOVIJEDI?

Da se nikada ni najmanja želja ili pomisao ne budi u našim srcima suprotno ikojoj Božjoj zapovijedi, već da cijelim svojim srcem trebamo uvijek mrziti grijeh te pronaći zadovoljstvo i radost u svakoj pravednosti 1.

1. Psalam 19, 7–14 ; 139, 23–24 ; Rimljanima 7, 7–8.

114. ALI MOGU LI ONI KOJI SU OBRAĆENI BOGU SAVRŠENO ODRŽAVATI OVE ZAPOVIJEDI?

Ne, jer u ovome životu čak i najsvetiji znaju samo za mali početak poslušnosti 1. Ipak, s cijelom ozbiljnošću svrhe, oni počinju živjeti u skladu sa svim, a ne samo nekim Božjim zapovijedima 2.

1. Rimljanima 7, 14–15 ; 1. Korinćanima 13, 9 ; 1. Ivanova 1, 8–10
2. Psalam 1, 1–2 ; Rimljanima 7, 22–25; Filipljanima 3, 12–16.

115. NITKO U OVOM ŽIVOTU NE MOŽE SAVRŠENO ODRŽAVATI DESET ZAPOVIJEDI. ZAŠTO BOG ŽELI DA BUDU TAKO STROGO NAVJEŠTANE?

1. Da cijeloga života sve više spoznajemo svoju grješnost i stoga većom čežnjom želimo oprostjenje grijeha i pravednost u Kristu 1.
2. Da se ustrajno i marljivo molimo Bogu za milost Duha Svetoga, da se što više obnavljamo na sliku Božju, dok ne postignemo cilj punoga savršenstva nakon ovoga života 2.

1. Psalam 32, 5 ; Rimljanima 3, 19–26; 7,7 ; 7, 24–25 ; 1. Ivanova 4, 9
2. 1. Korinćanima 9, 24 ; Filipljanima 3, 12–14 ; 1. Ivanova 3, 1–3.

MOLITVA

45. DAN GOSPODNJI

116. Zašto kršćani mole?

Zato što je molitva najvažniji dio zahvalnosti koju Bog zahtijeva od nas 1. Zato što Bog daje svoju milost i Duha Svetog isključivo onima koji ustrajno mole, tražeći od Boga te darove i zahvaljujući Mu za njih 2.

1. Psalam 50, 14–15; 116, 12–19 ; 1. Solunjanima 5, 16–18
2. Matej 7, 7–8 ; Luka 11, 9–13.

117. Što sadržava molitva koja je Bogu ugodna i koju usliša?

1. Trebamo moliti iz srca i nikome drugome nego jednom istinskom Bogu, koji se objavio u svojoj Riječi, tražeći sve što nam je zapovjedio iskati od Njega 1.
2. Moramo spoznati svoju potrebu i bijedu te se poniziti u prisutnosti Njegovog veličanstva 2.
3. Moramo biti potpuno sigurni da će, unatoč našoj nedostojnosti, Bog sigurno slušati našu molitvu zbog Krista našeg Gospodina, kako je obećao u svojoj Riječi 3.

1. Psalam 145,18–20 ; Ivan 4, 22–24 ; Rimljanima 8,26–27 ; 1. Ivanova 5,14–15
2. 2. Ljetopisa 7,14 ; Psalam 2,11; 34,18; 62, 8 ; Izaija 66,2 ; Otkrivenje 4
3. Dn 9,17–19 ; Mt 7,8 ; Ivan 14,13–14; 16, 23 ; Rimljanima 10,13 ; Jakovljeva 1,6.

118. Što je Bog zapovjedio da molimo?

Za sve što trebamo, duhovno i fizički 1, te što je obuhvaćeno u molitvi koju je izrekao Krist naš Gospodin.

1. Matej 6, 33 ; Jakovljeva 1, 17.

119. Koja je ta molitva?

»Oče naš, koji jesi na nebesima,
Sveti se ime Tvoje,
Dođi kraljevstvo Tvoje,
Budi volja Tvoja,
Kako na nebu tako i na zemlji.
Kruh naš svagdanji daj nam danas.
I otpusti nam duge naše kako i mi otpustismo dužnicima svojim.
Ne uvedi nas u napast., nego izbavi nas od Zloga 1.
Jer Tvoje je Kraljevstvo i sila i slava zauvijek! 2 Amen!«

1. Matej 6, 9–13 ; Luka 11, 2–4
2. Rani i najbolji manuskripti ispuštaju ovo zadnju rečenicu: »Jer tvoje je ...«

46. DAN GOSPODNJI

120. ZAŠTO NAM JE KRIST ZAPOVIJEDIO DA BOGA NAZIVAMO »OČE NAŠ«?

Na početku molitve Krist želi probuditi u nama djetinje poštovanje i povjerenje prema Bogu, što treba biti motivacija naše molitve, jer nam je Bog postao kroz Krista naš Otac i što od njega vjerom tražimo još manje će nego naši zemaljski očevi odbiti dati ono što je potrebno za život 1.

1. Matej 7, 9–11 ; Luka 11, 11–13.

121. ZAŠTO SE DODAJE »NA NEBESIMA«?

Da ne mislimo o Božjem nebeskom veličanstvu kao nečemu zemaljskom 1 te da očekujemo sve što trebamo za tijelo i dušu od Njegove svemogućće moći 2.

1. Jeremija 23, 23–24 ; Djela apostolska 17, 24–25
2. Matej 6, 25–34 ; Rimljanima 8, 31–32.

47. DAN GOSPODNJI

122. ŠTO PRVA MOLBA ZNAČI?

»Sveti se ime Tvoje« znači: pomoz nam da Te istinski spoznamo 1, da te blagoslivljamo, štujemo i slavimo za sva Tvoja djela i sve što isijava iz njih: Tvoja svemogućća moć, mudrost., dobrota, pravednost., milost i istina 2. Tako vodi naš cijeli život, naše misli, govor i djela, da Tvoje ime nikada neće biti huljeno zbog nas, nego uvijek poštivano i slavljeno 3.

1. Jeremija 9, 23–24; 31, 33–34 ; Matej 16, 17 ; Ivan 17, 3
2. Izl 34, 5–8 ; Ps 145 ; Jeremija 32, 16–20 ; Luka 1, 46–55 ; Rimljanima 11, 33–36
3. Psalam 115, 1 ; Matej 5, 16.

48. DAN GOSPODNJI

123. ŠTO DRUGA MOLBA ZNAČI?

»Dođi kraljevstvo Tvoje« znači: upravljaj nama svojom Riječju i Duhom na taj način da sve više budemo Bogu podložni 1. Održavaj svoju Crkvu snažnom te pomoz da raste 2. Uništi vražja djela, svaku silu koja je protiv Tebe i svaku urotu protiv Tvoje Riječi 3. Čini to dok Tvoje kraljevstvo ne bude dovršeno i savršeno te u kojem ćeš Ti biti sve u svemu 4.

1. Psalam 119, 5; 119,105; 143,10 ; Matej 6, 33
2. Psalam 112, 6–9 ; Matej 16, 18 ; Djela apostolska 2, 42–47
3. Rimljanima 16, 20 ; 1. Ivanova 3, 8
4. Rimljanima 8, 22–23 ; 1. Korinćanima 15, 28 ; Otkrivenje 22, 17; 17, 20.

49. DAN GOSPODNJI

124. ŠTO ZNAČI TREĆA MOLBA?

»Neka bude Tvoja volja, kako na nebu, tako i na zemlji« znači: pomoz da svim ljudima da odbacujemo svoje vlastite želje i održavamo Tvoju volju koja je jedina dobra 1, bez negodovanja svatko da izvršava svoju službu i zvanje spremno i vjerno 2, kao anđeli na nebu 3.

1. Matej 7, 21; 16, 24–26 ; Luka 22, 42 ; Rimljanima 12, 1–2 ; Titu 2, 11–12
2. 1. Korinćanima 7, 17–24 ; Efežanima 6, 5–9
3. Psalam 103, 20–21.

50. DAN GOSPODNJI

125. ŠTO ČETVRTA MOLBA ZNAČI?

»Kruh naš svagdanji daj nam danas« znači: skrbi za sve naše tjelesne potrebe 1, kako bismo spoznali da si Ti jedini izvor svega dobroga 2, te da nam niti naš rad, ni brige, niti Tvoji darovi ne mogu činiti ikoje dobro bez Tvojeg blagoslova 3. Pomoz nam da odustanemo od oslanjanja na prolazna stvorenja te da stavimo povjerenje samo u Tebe 4.

1. Psalam 104,27–30; 145,15–16 ; Matej 6, 25–34
2. Djela apostolska 14, 17 ; 17, 25 ; Jakovljeva 1, 17
3. Ponovljeni zakon 8, 3 ; Psalam 37,16; 127, 1–2 ; 1. Korinćanima 15, 58
4. Psalam 55,23; 62; 146 ; Jeremija 17, 5–8 ; Hebrejima 13, 5–6.

51. DAN GOSPODNJI

126. ŠTO PETA MOLBA ZNAČI?

»Otpusti nam duge naše, kao što mi otpuštamo dužnicima svojim« znači: zbog Kristove krvi, ne drži protiv nas, jadnih grješnika, grijeha koje činimo, ili zlo koje je prilijepljeno za nas 1. Oprosti nama kao što smo u cijelosti odlučni, kao dokaz Tvoje milosti u nama, opraštati svojim bližnjima 2.

1. Psalam 51, 1-7; 143, 2 ; Rimljanima 8,1 ; 1. Ivanova 2, 1-2
2. Matej 6, 14-15; 18, 21-35 .

52. DAN GOSPODNJI

127. ŠTO ŠESTA MOLBA ZNAČI?

»Ne uvedi nas u napast., nego nas izbavi od Zloga! « znači: budući smo toliko po sebi slabi da se ni trena ne bismo održali 1, te budući da nas naši zakleti neprijatelji, Sotona 2, svijet 3 i naše tijelo 4 ne prestaju napadati. Gospodine, udostoji nas se sačuvati i jačati silom svojega Duha Svetog, kako ne bismo potonuli poraženi u ovoj duhovnoj borbi 5, nego da bismo se mogli čvrsto oduprijeti do konačne pobjede 6.

1. Psalam 103, 14-16 ; Ivan 15, 1-5
2. 2. Korinćanima 11, 14 ; Efežanima 6, 10-13 ; 1. Petrova 5, 8
3. Ivan 15, 18-21
4. Rimljanima 7, 23 ; Galaćanima 5, 17
5. Matej 10, 19-20; 26, 41 ; Marko 13, 33 ; Rimljanima 5, 3-5
6. 1. Korinćanima 10, 13 ; 1. Solunjanima 3,13; 5, 23.

128. ŠTO TVOJ ZAKLJUČAK U OVOJ MOLITVI ZNAČI?

»Jer Tvoje je kraljevstvo, i sila i slava zauvijek« znači: učinili smo sve ove zahtjeve prema Tebi jer kao naš moćni Kralj, ne samo da to želiš, već si sposoban dati sve što je dobro 1. Zato što bi Tvoje sveto ime, a ne mi, trebalo primiti svaku slavu, zauvijek. 2

1. Rimljanima 10, 11-13 ; 2. Petrova 2, 9
2. Psalam 115, 1 ; Ivan 14, 13.

129. ŠTO RIJEČ »AMEN« IZRAŽAVA?

»AMEN« znači: sigurno je tako. Čak je sigurnije da Bog sluša našu molitvu, nego da istinski želimo ono za što molimo 1.

1. Izaija 65,24 ; 2. Korinćanima 1,20 ; 2. Timoteju 2,13.

POVIJEST KATEKIZMA REFORMIRANE CRKVE

Predstavljamo kratku povijest *Katekizma Reformirane Crkve* tzv. *Heidelberškog katekizma*. Ime joj je dobio po gradu u kome je sastavljena i prvi put tiskana.

Ponekad se zove i *Palatinski katekizam*, po pokrajini (Palatinat) kneza Fredericka III pod čijim je patronatom pripremljena. Izvorni njemački naziv prvog izdanja (*editio princeps*) glasi: »Catechismus, oder Christlicher Unterricht, wie der in Kirchen und Schulen der Churfürstlichen Pfalz getrieben wirdt« Gedruckt in der Churfürstlichen Stad Heydelberg, dulrch Johannemr llayer, 1563. ili »*Katekizam* ili kršćanski nauk, po običajima Crkava i škola izborne pokrajine (palatinata)«, tiskan u gradu Heydelberg, Johannemr llayer 1563.

POVIJEST

Ubrzo po uvođenju reformacije u Frederickov okrug 1546., započele su nesuglasice između evangelika i reformiranih koje su trajale godinama, bilo je tu čak i nasilja, pogotovo u vrijeme vladavine Otto Heinrich (1556. – 1559.). Frederick III., koji je došao na vlast 1559., usvojio je kalvinske poglede na Večeru Gospodnju, i zalagao se za to svom svojom prinčevskom moći. Reorganizirao je fakultet u Sapiencia (osnovao je njegov prethodnik) pretvorivši je u teološku školu i na njeno čelo postavio Zacharias Ursinus (1562.), Melancthonovog učenika i prijatelja, koji je prihvatio reformirane stavove.

Da bi okončao religiozne raspre u svojim oblastima odlučio je objaviti katekizam odnosno vjeroispovijedanje, a dužnost je povjerena Zahariasu Ursinusu (1534. – 1583.) i Casparu Olevianusu (1536. – 1584.), jedno vrijeme profesoru Univerziteta u Heidelbergu, a potom propovjednik na dvoru Fredericka III. Oni su se, naravno, poslužili postojećim *katekizmom*, posebno *katekizmom* Calvina i John Lascoa. Obojica su pripremila skice i nacрте, a »konačna verzija bila je djelo oba teologa, uz stalnu suradnju sa Frederickom III. Ursinus se uvijek smatrao njegovim glavnim autorom jer je kasnije bio glavni branitelj tog katekizma; no izgleda da za nervozni njemački stil, podjelu na tri dijela (za razliku od pet dijelova Calvinovog katekizma i prethodnog Ursinovog nacрта), kao i genijalnu toplinu i ljekovitost tog djela, uglavnom možemo zahvaliti Olevianusu.« (citat dr. Schaff, u časopisu *American Presb. Rev.*, srpanj str. 379)

Kada je Katekizam završen Frederick ga je predstavio Sinodi supervizora njegovog kneževstva (u prosincu 1562.). Nakon pozornog ispitivanja je odobren. Prvo izdanje, (naslov smo naveli), pojavilo se 1563. Predgovor datiran iz 19. siječnja iste godine i potpisan imenom kneza Fredericka, koji ga je vjerojatno i napisao, njemačka verzija je autentično mjerilo. Još dva izdanja te njemačke verzije pojavila su se 1563. Razlika je u tome što se osmo pitanje (»Kakva je razlika između Večere Gospodnje i

Rimokatoličke mise?«) ne nalazi u prvoj verziji, jedan dio pitanja se pojavljuje u drugoj verziji, a u trećoj verziji iz 1563. je dovršeno.

Povod za uvođenje tog osmog pitanja je bio Koncilu u Trentu, 17. rujna 1562., »koji se ticao žrtve u misi«. Taj proglas i anatema koja je u Trentu bačena na protestantsku nuku sakramenata nije utjecala na prvo izdanje katekizma. Ali, knez je ubrzo uvidio potrebu da se reformirana strana odlučno i otvoreno izjasni, i to izjašnjenje je izvedeno putem tog osmog pitanja koje je dodano *Katekizmu* 1563. Prvo izdanje iz 1563. je dugo bilo izgubljeno. Ono koje je objavio Niemeyer 1563. (*Collectio Confessionum*, str 390.) je treće te godine. Ali, pastor Wolters je 1864. našao jedan primjerak i dao ponovno tiskati, što je raščistilo sve sumnje glede raznih izdanja iz 1563. Profesor Schaff je 1866. objavio jedno veoma vrijedno izdanje, revidirano prema prvom izdanju iz 1563., praćeno jednom sjajnom povijesti tog *Katekizma* (*Der Heidelb. Kat. nach d. ersten Ausgabe von 1563 revidirt*, Philad. 18mo). Ostala izdanja pojavila su se 1571. i 1573. i u ovom posljednjem su pitanja podijeljena, kao što je to i danas slučaj, na lekcije za 52 nedjelje, a pitanja su numerirana. Sažeta verzija Katekizma pojavila se 1585.

Od tada je duža verzija *Katekizma* nanovo izdana u milijunima primjeraka: možda nijedna druga knjiga nije doživjela toliko izdanja, osim *Biblije*, Bunyan'ovog *Put kršćanina* i Tome Kempijskog. Prevedena je na gotovo sve jezike koji postoje. *Katekizam* je, naravno, kneževom naredbom stupio na snagu u čitavom kneževstvu. Ali, ubrzo se proširio u čitavoj Reformiranoj Crkvi, posebno u sjevernoj Njemačkoj i dijelovima Švicarske. Ubrzo su ga prihvatili u Nizozemskoj i formalno usvojili na Sinodi u Dortu 1618. Duge i žučne raspre oko tog *katekizma* sa rimokatolicima i evangelicima samo su se još više omilile reformiranima. Do danas ono predstavlja zvaničine teološke poglede Reformirane Crkve (njemačke i nizozemske). Nizozemska Reformirana Crkva nalaže svim svojim svećenicima redovito svake subote pojašnjavati taj *katekizam* svojoj pastvi.

SADRŽAJ

Katekizam se, u svom današnjem obliku, sastoji od 129 pitanja i odgovora. Podijeljen je na tri dijela:

- Patnja
- Spasenje
- Zahvalnost koju čovjek duguje (dužnostima itd.).

Materijal je uređen na zadivljujući način, ne samo glede logičnog poretka, već i praktične pouke. Ta knjiga nije dogmatska nego namijenjena osobnoj pobožnosti. Ona pretpostavlja da su njeni čitatelji kršćani, zato nije niti pisana za misionarski rad. Glede teologije kojoj se poučava u toj knjizi, onda je to protestantizam utemeljen na evanđeoskom nauku. Kada je riječ o doktrini predestinacije, katekizam je toliko

suzdržan da su se zbog toga bunili, s jedne strane na Sinodi iz Dorta, (možda najkontroverznija kalvinistička skupština ikad sazvana), s druge strane, Jacobus Arminius, najveći od svih protivnika kalvinizma. Što se tiče prirode sakramenata, *Katekizam* je kalvinistički za razliku od luteranske i rimske doktrine. Dr Heppe (*Heppe, deutscher Protestantismus*, 1, 443) pretjeruje tvrdeći kako je *Katekizam* potpuno melanktonijanski, a ni u kom smislu kalvinistički. Sudhoff odgovara na to u svom članku u Herzogovoj *Real- Encyklopadie*, 5, 658, ali i on sam pretjeruje kad tvrdi kako se kalvinistička teorija o predestinaciji, iako nije izričito iznijeta, podrazumijeva i uključena je u gledanje na grijeh i milost kakvo iznosi *Katekizam* (Vidi Gerhart, članak u *The Tercentenary Monument*, p. 387 i njegovu tvrdnju u *Cyclopaedia*, 3, 827).

Olevijan je obrazovan pod Calvinovim utjecajem, a Ursinus pod utjecajem Melanchtona. dr. Schaff ispravno uočava kako je »*Katekizam* istinski izraz uvjerenja njegovih autora, ali on od njih prenosi samo ono što je u skladu sa zvaničnom vjerom Crkve i u određenoj mjeri je suzdržan i umjeren glede doktrina kao što je *dvostruka predestinacija*, koje priliče znanstvenoj teologiji i osobnim uvjerenjima više nego zvaničnoj crkvenoj vjeri i poučavanju mladih« (*American Presb. Review*, srpanj 1863., str. 371).

Literatura

Kada je Europi i Americi proslavljena je 300. godišnjica pisanja i usvajanja *Heidelberškog katekizma*, 1863. Jedan od trajnih plodova te proslave je *objavljivanje Heidelberškog katekizma, izdanje povodom tristote godišnjice* (New York 1863., džepno izdanje). Ta knjiga daje (obuhvatan predgovor dr. Nevina) i kritičko izdanje *Katekizma* na četiri jezika – staronjemačkom, latinskom, suvremenom njemačkom i engleskom – tiskano u paralelnim stupcima. Uvod priopćava zadivljujući povijesni prikaz povijesti *Katekizma* i literature o njemu. Korišten je tekst Niemeyerovog izdanja, a ne prvog iz 1563., koje je, kao što smo već rekli, ponovo tiskan 1864. (Vidi također i dr. Schaff u izdanju koje smo naveli i njegov članak u *American Presbyterian Review* za 1863. Latinski tekst (sa njemačkim u 3. izdanju iz 1563., nalazi se u Niemeyer *Collectio Confessionum*, p. 390; a također i u izdanju dr. Steiner, *Catechesis Religionis Christianae seu Catechismus Heidelbergensis*, Baltimore, 1862.).

Još je jedan vrijedan plod *Spomenik tristote godišnjice Chambersburg* (1863., 8 tomova), koji sadrži dvadeset eseja istaknutih reformiranih teologa iz Njemačke, Nizozemske i Amerike o *Katekizmu*, njegovom podrijetlu, povijesti, njegovom posebnom odnosu prema Njemačkoj reformiranoj crkvi i sličnim temama. Što se tiče starije književne historije izvori su sljedeći: Alting, *Historia Ecclesiae Palatinae* (Frankf. 1701.); Struve, *Pfilsische Kirchenhistorie* (Frankfort, 1721.); Mundt, *Grundriss der pfalzischen Kirchengeschichte bis 1742.* (Heidelb. 1798.); Kocher, *Katechetische Geschichte der Reformirten Kirche* (Jena, 1756.); Planck, *Geschichte d. prot. Theologie*, 2, 2, 475-491; Van Alpen, *Geschichte u. Litteratur d. Heidelb. Catechismus* (Frankf. 1800.); Augusti,

Einleitung in die beiden Haupt-Katechismen d. Evang. Kirche (Elberf. 1824.); Ersch und Gruber's *A11. Encykl.* 2, 4. 386 sq.; Nevin, *Hist. and Genius of the Heidelberg Catechism* (Chambersburg, 1847.); Sudhoff, *Theologisches Handbuch zur Auslegung d. Heidelb. Kat.* (Frankf. 1862.). Opsežan članak o literaturi o Katekizmu napisao je dr. Harbutg , objavljen u *Mercersburg Review*, listopad, 1860. Iscrpan spisak autora koji su pisali o Katekizmu (obuhvaća 12 strana) nalazi se na kraju Bethunovog (Bethune) *Expository Lectures on the Heidelberg Catechism* (N. York, Sheldon and Co., 12 tomova. 12mo), izuzetno praktičnog komentara sa vrijednim povijesnim predgovorom.

Među starijim komentarima su Ursinov *Explicationes Catechesis Palatinae* (Opera, 1612., tom. — 1); Ursinus, *Apologia Catechismi Palatinae* (Opera, tom. 2). Prevodi – Ursinus, *Suma kršćanske religije*, predavanja o Katekizmu (*The Summe of Christian Religion*, prijevod na engleski H. Parrie (Lond. 1617., 4 toma). Najbolji prijevod Ursinovich Komentara je prijevod G. W. Williard, Kolumbus, 1852., 8 tomova, 3. izdanje) sa predgovorom dr. J. W. Neven. Vidi također i Cocceius, *Heid. Cat. explicata et illustrata* (Lugd. Bat. 1671., Amst. 1673.); Driesseln. *Ad Cct. Heid. Malnuctio* (Gron. 1724, 4to), Kemp. *Fifty-three Sermons on the Heidelberg Catechism*, prijevod na engleski Van Harlingen (New Brunswick, N. J., 1810., 8 tomova). O pogledima prvih nizozemskih arminijanaca na Katekizam, vidi *Considerationes Remonstrantium in Cat. Heidelb.* (in *Act. et Script. Synod. Harderwlyk*, 1620.). Vidi također Wolters, *Zur Urgeschichte d. Heidelb. Kat.*, in *Stud. u. Krit.* 1867., Heft 1; Trechsel, in *Stud. u. Krit.* 1867., Heft 3; Plitt, *Stud. u. Krit.* 1863., Heft 1; *Mercersburg Review*, studeni, 1860.

Članak *Povijest Katekizma Reformirane Crkve* preuzet je iz; *Encyclopedia Of Biblical, Theological And Ecclesiastical Literature* , by James Strong & John McClintoc.